

SÖKAREN

nr 4

1976

LÖSNUMMERPRIS 5:00 inkl moms

Från en sufi-gudstjänst på St. Essingen i Stockholm. Ett ljus har tänds för var och en av de stora religionerna — för hinduismen, buddhismen, Zarathustras religion, judendo-

men, kristendomen och islam — och det läses ett stycke ur deras heliga skrifter. Se sidan 2! (Bild Rein Vålme.)

Sufi-rörelsen

*För en sufi
är kärlek och levnadsvishet det väsentliga.
Dogmer och trossatser
är av ringa betydelse.*

Av SM. Bilder Rein Välme

En religiös rörelse som i Sverige är föga känd men ändå har funnits här i många år, är sufi-rörelsen. Den kommer, liksom de flesta betydande religioner, från öst. Dess grundare och centralgestalt är Pir-O-Murshid Inayat Khan. Karakteristiskt för denna rörelse är att den erkänner **alla** de stora religionerna — hinduismen, buddhismen, Zarathustras religion, judendomen, kristendomen och islam — samt att den ger sina beännare en mycket stor andlig frihet. Den saknar kategoriska trossatser, dogmer, men strävar efter människans inre utveckling.

Anna-Greta Ångström, som står i ledningen för sufi-rörelsen i Sverige, berättar om Inayat Khan att han föddes i Baroda, Indien, 1882 och blev 44 år. Han tillhörde en musikaliskt verksam, framstående familj. Hans morfar Moula Baksh grundade musikaliska akademien i Baroda, hans far och farbröder var hovsångare, själv var han liksom sina bröder en tid lärare vid musikaliska akademien.

Redan som helt ung fängslades Inayat Khan av sufismen sådan han mötte den genom de stora persiska skalderna Rumi, Hafiz, Sadi, Attar, Shams-e-Tabriz och andra. Sin egen lärare fann han i Saiyad Mohammed Madani. Denne uppmånade honom att bege sig till västerlandet för att där sprida sufi-tankarna. Och 1910 gav han upp sin karriär som musiker och for till Amerika. Senare gjorde han musik- och föredragsturnéer även i Europa. Under kriget vistades han i England, senare bodde han i Frankrike, där han lade grunden till Sufi sommarskola, som hölls i Suresnes

varje år intill andra världskrigets utbrott. När den traditionen kunde återupptas efter fredsslutet, förledes sommarskolan till Holland.

På grundval av sufismens urgamla visdomslära byggde Inayat Khan upp en universell gudstjänstform och skapade en organisation kallad sufi-rörelsen, vilken består av människor som önskar lära något om den djupare sidan av livet utan att deras rätt till fullkomlig tankefrihet inskränks.

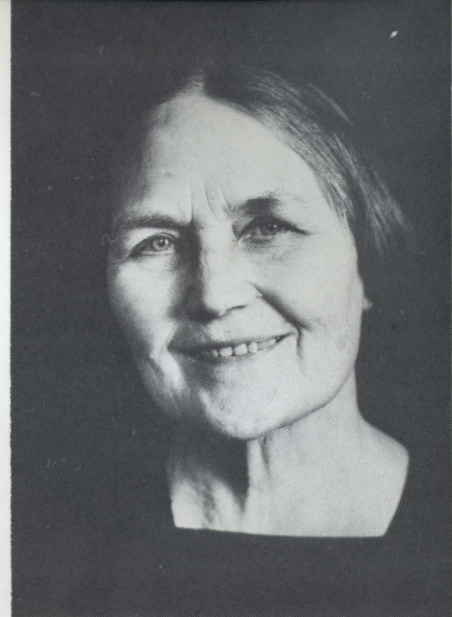
Sufi-rörelsen är ju en självständig religion. Men är inte den ursprungliga sufismen en gren av islam?

— Enligt Inayat Khan har sufismen existerat långt före islam, men den har blivit mycket uppskattad där. Sufismen är dock mera en filosofi än en religion. En sufi kan tillhöra och ta till sig det väsentliga i vilken religion som helst, utan att därför acceptera dess ortodoxi. Sufismen bygger på inre upplevelse, och på konst och musik, men accepterar skilda former av religion som uttryck för "den enda religionen"; det finns i grunden **en** religion, men den har många skilda yttningar.

Sufismen erkänner alltså alla religioner.

— Ja. Sufin ser de skilda religionerna som skilda toner på ett instrument, och tänker sig att det gudomliga budskapet måste ges ny form för varje ny tid. Sufibudskapet är en påminnelse om de skatter vi kan finna i olika religioners urkunder.

Menar ni inom sufi att religionerna

Anna-Greta Ångström står i spetsen för sufi-rörelsen i Sverige. Sökaren har intervjuat henne.

kommer från Gud? Eller ser ni dem som människoskapelser?

— Religionerna har instiftats av människor, som i hög grad satt sin personliga prägel på dem, men de heliga skrifterna ger vittnesbörd om att inspirationen flödat från en och samma gudomliga källa. Religionerna uttrycker, var och en på sitt sätt, gudomliga sanningar. De är skilda vägar till Gud.

Vad tror en sufi om Gud?

— Så som jag ser det, och så som jag tror att Inayat Khan har sett det, är Gud den allnärvarande, fördolde, som bor i djupet av varje människosjäl och i allt som lever och andas. Gud är allsmäktig, men ändå beroende av sin skapelse. Han både lider och gläds över den. Alla varelserna har ju sin frihet att handla som de själva önskar. Och den friheten har gjort världen till vad den nu är. Men när en människa upptäcker Gud inom sig, kan hennes liv förändras till det bättre och världen förändras. Detta gläder Gud.

Anna-Greta Ångström säger att Gud inte existerar någonstans långt borta, utan han finns i vårt eget inre. Och han lyssnar till våra böner. Vi kan tala till honom, och han kan ge svar. Man kan tänka att sådana bönesvar är inbillning, men man kan också av egna erfarenheter få en absolut övertygelse att de är något verkligt.

Uppfattar ni Gud som ett personligt väsen med tankar, vilja, verksamhet — ungefär som vi människor?

— Ja. Och han har ett mål för sin

skapelse. Han är en Kraft men också Kärleken själv. Han kan smälta våra hjärtan. Vi kan möta honom i människor som har förverkligat hans väsen inom sig. Mästaregestalter som Kristus och Buddha har i sig förverkligat den gudomliga gnista som funnits från början hos dem, liksom hos alla andra människor. En sufi tror att det gudomliga finns i varje människa.

— Man kan säga, också, att den Evige, den outgrundlige har makten att bruka människor och hela skapelsen som redskap för sina syften. Kristus och Buddha har varit hans fulländade redskap och vittnesbörd om den levande Guden.

Du har sagt att man kan bedja till Gud, tala med Gud. Men meditation betyder ju också mycket för er.

— Ja. Meditationen anses av sufin som något mycket heligt. Bara en halvtimmes daglig meditation blir, om den utförs regelbundet, något som blir kvar hos utövaren under hela dagen med sin kraft och sitt stöd. Vi använder oss ofta av musik — vi sitter och lyssnar till musik i meditativ tystnad. Det kallas Sama-silence. Vi har bandinspelningar av vad våra indiska lärare, som nu inte längre finns bland oss, har sjungit och spelat. Före och efter sama har vi tyst meditation. Detta hjälper oss att utveckla våra goda egenskaper, att rena oss.

Det sägs att sufi har en enda trosbekännelse, kärleken. Har ni inga dogmer alls?

Nej, inom sufi råder tankefrihet. Dogmer åstadkommer ofta söndring och strid. För oss är kärleken fullt tillräcklig som trosbekännelse. Sann kärlek är förbunden med allt det högsta och bästa hos människan. Kärlek har makt att föra människor samman, att skapa harmoni och skönhet i livet. Den ger liv, väcker förståelse och lär människan att glömma sig själv för att glädja, trösta och stödja andra. Kärlek kan föra vilse, men blir kanske då en li-

vets strängaste läromästare. Sann kärlek renar. Ett älskande hjärta läker själv sina sår.

Och så har vi de tio sufi-tankarna:

Det finns **en** Gud, den Evige, den Ende; ingen finns utom Honom.

Det finns **en** Mästare, alla själars vägledande Ande, som ständigt leder sina efterföljare hän mot Ljustet.

Det finns **en** helig skrift, naturens heliga bok, den enda skrift, som kan upplysa människan.

Det finns **en** religion, det stadiga framåtskridandet i den rätta riktningen mot det ideal, som innebär fullbordandet av livets syfte för varje själ.

Det finns **en** Lag, ömsesidighetens lag, vilken hålles av den, som

har ett osjälviskt samvete och en vaken känsla för rättvisa.

Det finns **ett** Brödraskap, mänsklighetens, som utan åtskillnad förenar jordens barn i Guds faderskap.

Det finns **en** moralprincip, kärleken, som har sin rot i självförsäkelser och vars blommor är goda gärningar.

Det finns **ett** som är värt att prisa, Skönheten, som lyfter sina dyrkares hjärtan genom alla rymder från det sedda till det osedda.

Det finns **en** Sanning, det sanna vetandet om vårt eget väsen, det inre och det yttre, vilken är all vishets innersta kärna.

Det finns **en** Väg, det falska jagets tillintetgörande i det sanna, vilken höjer den dödlige till odödlighet, vari all fullkomlighet bor.

Ljuständningen

Hur går en sufi-gudstjänst till?

— Vi tänder ett ljus för var och en av de stora religionerna, samt ett ljus för alla dem som hållit sanningens ljus högt. Framför ljusen ligger de olika religionernas skrifter. En kort text läses ur var och en av dem och därefter en sufi-text. Sedan följer predikan. — Vi har också en informell gudstjänst utan altare och ljuständning med endast texter och predikan.

Kan man säga att sufi är ett försök att ena alla religioner?

— Sufi är snarare ett försök att inpränta i oss vördnad för varje form av sann religion. Det är viktigt att upprätta harmoni och sympati mellan människor, vilken religion de än bekänner sig till.

De kristna säger att bibeln och endast den är Guds ord. Hur förhåller ni er till det påståendet?

— Det är att inskränka Gud. Gud har talat genom många profeter. Hans budskap till mänskligheten har getts olika uttryck i olika tider och länder, bland annat beroende på att människorna befunnit sig på mycket olika stadier av utveckling. Profeten är också en poet som tolkar budskapet poetiskt. Han hör mycket mer än han kan uttrycka i ord.

Du menar tydligen att det finns en sanning inom alla religioner. Men vilken är denna sanning?

— Jag skulle snarare vilja säga att sanningen är något som inte kan uttalas i ord. Men den kan förverkligas inom en människa. Jesus säger: "Jag är sanningen och livet." Han har själv förverkligat sanningen. Och Buddha säger: "Jag föddes till världen som sanningens konung. Jag själv är sanningen."

Hur ser ni inom sufi på ett liv efter detta? Tror ni på reinkarnation eller fortsatt liv på annat sätt?

— Vi tror att personligheten lever vidare en längre eller kortare tid men att det slutliga målet för varje själ är att återförenas med sitt ursprung, alltså uppgå i allt. Kanske får de själar som önskar det, återvända till ett liv på jorden, medan andra kan tas i bruk och får fortsätta att leva och verka i en annan, friare värld.

— Jag har upplevt att mig närstående och kära, som gått över gränsen, kommit mig mycket nära utan något "medium". De har kommit och gett mig råd och hjälp utan

att jag kallat på dem. Och många av oss inom sufi känner starkt att våra bortgångna sufilarare fortfarande är med oss.

Det finns ju en orden inom sufirörelsen. Vad innebär den?

— Sufi-orden representerar den inre skolan, där adepten får ta emot initiation och bli delaktig av esoterisk undervisning och personlig träning. Träningen går ut på kontroll av tanken, känslolivets renande och jämviktens bevarande i alla livets skiften.

(För att delta i föredragsaftnar och gudstjänster behöver man inte tillhöra själva orden.)

Anna-Greta Ångström omtalar slutligen att sufi-orden har ett 60-

tal medlemmar i Sverige och kanske omkring 4.000 i hela världen.

För "informella gudstjänster" brukar man samlas i Kväkargården på Varvsgatan i Stockholm. "Universella gudstjänster" med ljuständning hålls ibland i Liberala Katolska Kyrkan på St. Essingen. Sufierna i Sverige hyr alltså än så länge lokaler för sina sammankomster. I andra länder finns många centra och egna gudstjänstlokaler. Ett stort sufi-tempel är uppfört i Holland.

För dem som vill läsa om sufismen finns på svenska tre skrifter av Inayat Khan (10:— styck) samt ett stort antal på engelska av samme författare. De kan beställas genom Anna-Greta Ångström, Stavgårdsgatan 57, 161 37 Bromma.

FRITT EFTER BERGSPREDIKAN MATT. 5—7.

NÄR NÅGON SER PÅ DIG

MED MÖRK BLICK

SVARA MED

GLITTER I DINA ÖGON

NÄR NÅGON SLUNGAR MOT DIG

HÅRDA BITTRA ORD

SVARA MED

ATT BJUDA PÅ DINA LÄPPARS SMULTRON

NÄR NÅGON SLÅR DIG

I VREDE

SVARA MED

ATT STRÄCKA UT DIN HAND I TILLIT

NÄR NÅGON SPOTTAR DIG

I ANSIKTET

SVARA MED

DITT SALIGASTE LEENDE

Eva Jagrell-Akesson

Ur diktsamlingen *Dansa min själ* av Eva Jagrell-Akesson som utkom på förlaget Eremitpress, Viken, 1975.

En förändligad materialism

Av BJÖRN SAHLIN

Artikelförfattaren är bosatt i Hälsingland, där han ägnar sig åt organisk-biologisk odling, getskötsel, hälsokost, miljö och självstudier i livsåskådningsfrågor.

Bild: Hans Bovin

På 300-talet före Kristus drog Platon i sin filosofi upp gränsen mellan andligt och jordiskt. Han förklarade att det andliga var det enda verkliga. Det jordiska var bara ett sken, något av tillfällig natur och av lägre värde än det absoluta, eviga. Människans liv i materien var ett skuggliv. Den synliga världen var en svag och förvanskad spegelbild av den verkliga, gudomliga världen. Platons tankar upptogs av de kristna kyrkofäderna och assimilerades så djupt med kristendomen att vi i dag inte längre kan urskilja vad som är kristet och vad som är platonskt, inte ens i Nya testamentet.

Kristendomen fick från början en inriktning på det andliga, utomvärldsliga, och dess inställning till det jordiska blev fientlig. Ande och materia uppfattades som ett motsatspar, där det ena utslöt det andra. Visserligen erkändes även jorden vara en Guds skapelse, men den var en fallen skapelse, fylld av synd och försåt. Det jordiska var "till förförelse". Livsnjutning och naturliga behov var för den kristne djävulens verk för att locka människan bort från dygdens törn-

beströdda stig. Man fick äta och dricka för att överleva — men inte mer. Om man kunde besegra sin natur genom sexuell avhållsamhet, så var det en merit inför Gud. Asketer plågade sig med gissel för att "förändligas", eremiter och munkar försökte i sina klosterceller glömma att världen fanns. Jordelivet var en plåga och jorden en "tåredal". Den jordiska verkligheten, som människan ständigt hade för ögonen, måste hon avstå ifrån till förmån för något ovisst evigt som skulle komma henne till del helt och fullt först efter döden.

Givetvis orsakade denna motsats mellan ande och materia en fruktansvärd splittring och kris i människosjälen. Konflikten mellan naturliga behov och kyrkans högt uppskruvade krav blev mer än människan kunde bära. När hon avvek från "dygdens" väg, "föll i synd", drevs hon av skam och rädsla för eviga straff till biktstolen. Endast prästen hade nämligen rätt att lösa människan från hennes synd och därmed avvärja det väntade straffet genom sitt s.k. nycklämbete. Han kunde både öppna och stänga himmelens portar, han kun-

de nämligen även binda en människa vid hennes synd om hon inte var beredd att göra bot.

Under sådana förhållanden kunde det naturligtvis knappast utvecklas någon verklig andlighet och ännu mindre någon spontan naturlighet och glädje över det jordiska. Människans "andlighet" reglerades noggrant av kyrkliga myndigheter och något utrymme för egna andliga upplevelser fanns det knappast.

I vår tid, när kristendomen alltmer har trätt tillbaka och den falska andligheten mist sitt grepp om människorna, har vi en medveten tendens till materialism. Vi rotar oss allt fastare i det jordiska, i ögonblickets njutning, i den sexuella lusten och i kroppen. Efter århundraden av tvång och försakelse har äntligen människan blivit fri. Livsnormerna gäller inte längre något så antikverat som "Sanning", "Rätt", "Plikt" osv., utan anpassas efter vardagens och kroppens behov. Det absoluta ersätts av den praktiska nyttan. Puritanism och asketism rensas bort.

Och mycket gott har kommit med denna mäktiga rörelse i vår tid. Vi

Björn Sahlin i arbete med materien.

har t.ex. fått upp ögonen för den enskilda människans materiella behov och rättigheter som människor. Det syns i dag viktigare att den svältande och sjuka människan får mat och vård än att hon omvänds till kristendomen. Vi har också upptäckt att det funnits många dolda, själviska motiv av ekonomisk och maktmässig art bakom mycken "andlighet". Människors liv och lycka har blivit viktigare än att en maktmänniska eller ett parti får föra krig för sina "ideal".

Den här nya "materialismen" är också en idealism, men den har livet som mål — det nuvarande livet i sinnenas värld, inte ett kommande liv i evigheten.

Själv tror jag att denna utveckling mot en fördjupad materialism är nödvändig för att vi skall kunna nå bortom den platonisk-kristna-idealistiska motsatsen mellan ande och materia och föraktet för det jordiska. Vi måste glömma andligheten i alla dess falska former för att den skall återuppträda i en riktigare och mänskligare form. Karin Thelander framställer det i sin bok "Borttappad Marianyckel" (Verbum 1952) som om människans insjunkande i materien ingår i den gudomliga utvecklingsplanen för världen. Handlingen utspelas årtiondena efter reformationen, då det ena klostret efter det andra stängs. Snart är bara katolicismens starkaste utpost i Sverige kvar, den heliga Birgittas kloster i Vadstena.

En ung, from, katolskt inriktad flicka har som sitt stora mål att upptas som nunna i klostret. Hon plågas av de vardagliga sysslornas intighet hemma på gården, av sinnligheten och jordbundenheten, av de naturliga behoven och livsglädjen, som hon inte kan undertrycka hos sig själv. Inför omgivningens starka tryck ger hon till sist upp sin strävan efter det världsfrånvända klosterlivet, följer sina föräldrars önskan och gifter sig med en livsbejakande, klumpig men ändå lutherskt from präst. Hennes fromhet måste nu ta form i det vardagliga arbetet, i pliktuppfyllelsen och tjänandet i det jordiska livet. Det andliga måste helt enkelt integreras i materien, fungera i materien.

Det är nog en riktig iakttagelse som Karin Thelander gjort att vi just genom reformationen blev tvungna att i högre grad intressera oss för det jordiska och omsätta vår andlighet i det praktiska livet. Något av klyftan mellan andligt och jordiskt bröts då ned. Man behövde inte längre gå i kloster för att få ett värde inför Gud. Även det enklaste arbete kunde bli en gudstjänst, menade Luther.

Samtidigt har den akademiska filosofin, som tidigare, under medeltiden, stod i kyrkans tjänst, idag tagit avstånd från en metafysisk uppfattning av verkligheten. Den man som slutgiltigt gjorde strävan till andligt vetande meningslös var filosofen Immanuel Kant (1724—1804). Han förklarade att allt vetande om det som låg utanför våra sinnen var omöjligt. Därmed blev det meningslöst att söka sig utom det jordiska, att sträva till andlig kunskap. Människorna måste nu finna sig tillrätta med det de hade för händerna och lämna de fruktlösa spekulationerna om en religiös verklighet bortom sinnevärlden. De blev alltmer inriktade på jordiska ting.

Jag tror liksom Karin Thelander att det finns en mening bakom den här utvecklingen mot en allt djupare materialism. Det var något som vi skulle lära oss av den. Min tro är att idealismen i vår tid inte skall stå över materien utan ta sig uttryck mitt i materien. Vi skall förverkliga en andlighet som fungerar i materien, formas av den och formar den i ett dynamiskt spel. Materien är trög — den är svår att påverka, lyfta. Den får ofta makten över oss, vi blir dess trälar. Vi lider kanske under materien eller präglas av den genom att vi lever

under dess villkor — ett slags livets skola. Men mycket av det finaste hos oss — självutgivande kärlek, tjänande, omtanke, medkänsla — kommer till uttryck i det materiella. Vad skall vi med en andlighet som inte har en praktisk funktion i den livssituation vi är satta i? Jag tror faktiskt att verklig andlighet finns just mitt i materien och **inte** på något s.k. högre plan. Det kanske inte är meningen att vi skall lägga ner våra krafter på att söka kunskaper om allt det som ligger utanför våra sinnens förmåga. Vi kanske istället skall ägna oss åt varandra, fullkomna det vi har genom att bryta ner de onda strukturer och grundmönster som styr vårt handlande, t.ex. på det psykiska och sociala planet. Vi är ju hänvisade till varandra — vi har ju bara i undantagsfall förmåga till utomsinnlig iakttagelse, till andligt vetande.

Vi tycks idag stå vid en vändpunkt då materialismen inte kan föra oss längre på en positiv utvecklingsväg. Materien tenderar att döda oss genom att den mekaniserar våra sinnen. Vi tänker och fungerar alltmer som maskiner. Ofta anpassar vi våra krav efter de möjligheter materien skänker: miljön skövlas, tekniken blir en dödsteknik, arkitekturen blir kantig och funktionell. Ekonomi, samhällsstruktur, psykologi och sjukvård — allt anpassas efter de begränsade möjligheter materien skänker oss. Det är vår tids stora fara.

Vi måste nu lära oss att människan har en alldeles speciell förmåga som ingen annan levande varelse har: Liksom konstnären skapar liv ur ett dött stenblock så kan vi bearbeta och lyfta materien till ett högre plan. I materien finns ingen värdeskala för ont och gott, fult och skönt, men det har vi människor i gengäld inom oss. Den förmågan hänger nära samman med vår skaparkraft, vår förmåga att beliva tingen. Det är i den förmågan vi har vår uppgift i en tid då det är dags för en förnyad andlighet. Vi kan arbeta på det mest konkreta sätt: I en utarmad jord kan vi förstärka naturens förmåga till liv och kvalitet, i arkitekturen kan vi skapa former som berikar istället för utarmar våra sinnen, i stället för en destruktiv teknik kan vi arbeta fram en teknik som befrämjar istället för förbrukar liv. Ett sådant arbete måste gripa in på alla om-

Forts på sidan 27

Backstereperiment i en studiecirkel

Föreningen för Psykobiofysik

Ett stöd åt ny forskning i ny tid

Av SM

Vad är Föreningen för Psykobiofysik? En ny rörelse i den ockulta vågens tecken? Ett gäng blåögda svärmare, som söker efter metafysiska "sanningar" utanför sinnenas räckvidd?

Nej. Föreningen har bildats av forskningsintresserade personer, framför allt för att kunna ge ett konkret stöd åt vetenskaplig forskning inom området psykobiofysik. Man säger bl a att "syftet är att låta en kritisk medvetenhet om dessa fenomenos verklighetskaraktär växa fram från en vetenskaplig utgångspunkt".

Vad är psykobiofysik? Jo, förklarar man, "det är ett nytt, ännu

icke fullt etablerat begrepp, som är ganska svårt att exakt definiera. Det är närbesläktat med en lång rad andra begrepp som parapsykologi, psykotronik, biomagnetism, bioenergi, parafysik m.m." Det står alltså för forskning i vissa vetenskapliga gränsområden.

Låt oss ta några detaljer ur föreningens korta historia!

Det hela började 1972, då ingenjör Lennart Lidfors och redaktör Jan Fjellander träffades för att göra s k Backstereperiment. Flera kom till, och snart samlades en grupp av personer med liknande intressen — förutom de nämnda Tony Eckardt, Lennart Johansson, Su-

ne Nordwall, Bengt Johansson, Agneta Persson och några till. Denna grupp startade i februari 1974 **Stockholms Forskningscenter för Psykobiofysik** med avsikten att vetenskapligt studera bl a Backstereffekten, Kirlianeeffekten och parapsykologiska fenomen.

En vecka senare bildades **Föreningen för Psykobiofysik**. Meningen var att den skulle fungera som en stödförening till Forskningscentret, så att forskarna bl a skulle få pengar till instrument och annat nödvändigt. En provisorisk styrelse tillsattes med fil.kand. Brita Kinch som ordförande, och i slutet av 1975 bildades föreningen for-

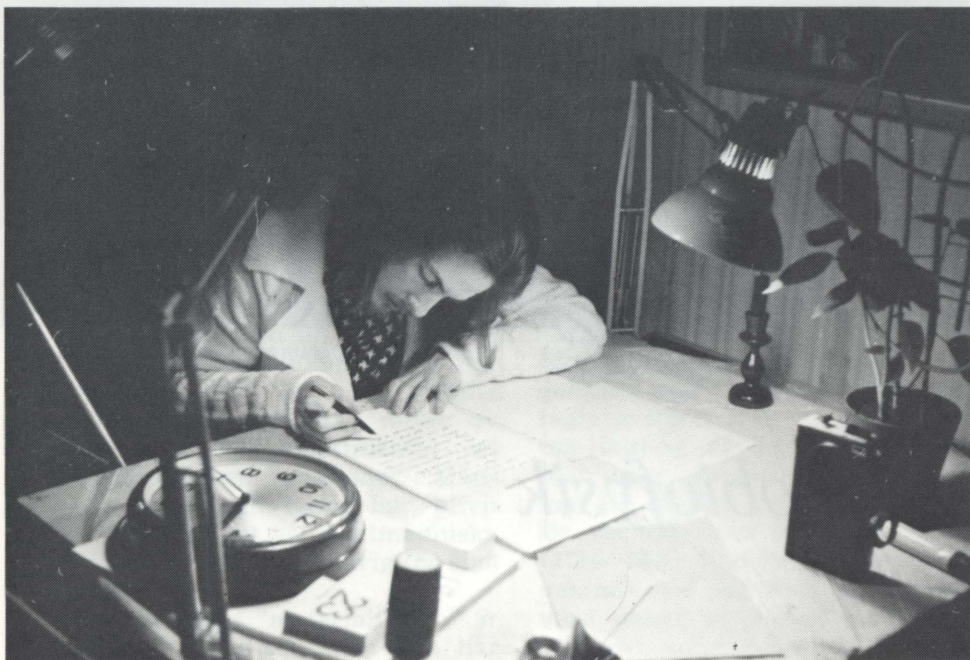

Experiment med Matthew Manning i Stockholms Forskningscenters regi.

Övre bilden är tagen under ett experiment där en dator fungerade som slumpgenerator. Matthew gissade vad nästa siffra skulle bli. Under ett annat experiment försökte han påverka datorn.

Undre bilden är från ett experiment med automatisk skrift, lett av Nils-Olof Jacobson. "Dr Penn", som talar genom skriften, ställer diagnoser på patienter, sedan han fått veta den sjukas namn och födelsedatum.

Föreningen för Psykobiophysik stöder all forskning inom området psykobiophysik.

göra, såsom telepati, prekognition m.m., utan även för t ex mentala yttringar hos andra biologiska organismer, och kommunikation dem emellan, samt kommunikation mellan människor och växter, såsom Cleve Backster har beskrivit. Även energifält runt materia (som kanske visas av Kirlianfotografen) finns bland intressena; vidare t ex geobiologi (bl a slagrutefenomenet), biologiska rytmer, Lakhovsky, Schaubergers implosions-teknik, de la Warr, biofeedback, meditation, hypnos och healing.

Föreningens syfte är i första hand att stödja vetenskaplig forskning. 20 procent av medlemsavgifterna går stadgeenligt till forskning. Det var förra året omkring 4 000 kronor. Forskning i egen regi bedriver föreningen inte, men den arrangerar enklare försök i studie-cirklar. I cirkarna görs Backster-experiment och tas Kirlianfotografier. Även experiment med pendel och telepati förekommer. Sedan samtalar man kring fenomenen. Man diskuterar också helhets-system som Steiners antroposofi, Martinus kosmologi, Blavatskys teosofi osv.

Föreningen äger en del enklare utrustning för experiment samt en videobandspelare (ljud och bild) med vilken man kan dokumentera vad som sker och även spela in egna informationsprogram. Den är mycket användbar vid parapsykologiska experiment och lånas ut gratis till forskare inom området. Från försök med Matthew Manning finns fem timmar band inspelade.

I målsättningen för Föreningen för Psykobiophysik anges bl a:

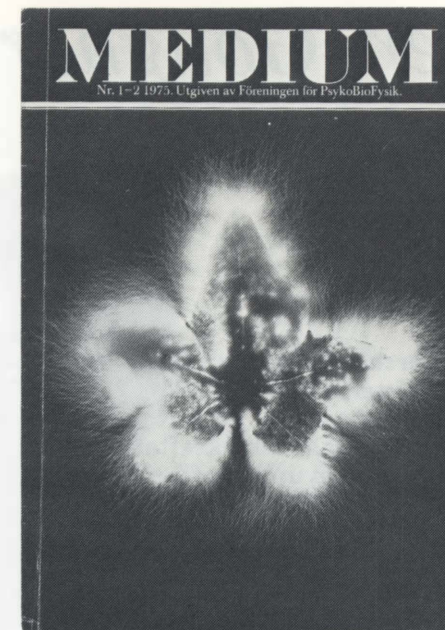
"Föreningen har bildats för en bättre förståelse för människan och

den värld i vilken hon lever. Målsättningen är att främja forskning och en vetenskapligt orienterad diskussion om sådana gränsfenomen som antyder hittills okända samband, även utanför människan, mellan psyke, biologiska organismer och fysisk materia. Därigenom vill föreningen bekämpa vidskeplighet i alla former, såväl okritiskt tänkande och blind tro som motsatsen okritisk misstro och vill i dess ställe få till stånd ett på kunskap grundat samhälleligt erkännande av detta forskningsfält. Föreningen verkar för att stödja vetenskaplig forskning inom psykobiophysiken, ekonomiskt och på annat sätt, att stimulera och utveckla ett vetenskapligt orienterat intresse för psykobiophysik hos en bred allmänhet, samt att insamla, sammanställa och göra tillgänglig aktuell information om äldre och nyare forskning med anknytning till psykobiophysik."

Föreningen för Psykobiophysik är inte bunden till någon tolkning av de fenomen man intresserar sig för. Ordföranden säger att man kan bygga upp vilka hypoteser man vill om hur världen är inrättad, men det är först genom undersökningar och experiment som man kan visa vilka hypoteser som är riktiga eller trovärdiga. Det är alltså en experimentell inställning föreningen vill ha.

"Vår förståelse av människan och hennes psyke kommer säkerligen att genomgå kraftiga förändringar i ljuset av den nya forskningen", säger man. "Kanske kommer det som hittills har betraktats som paranormalt att visa sig vara grundläggande i vårt psyke."

Debatten i massmedia om psykobiophysiska företeelser har varit snedvriden. Man kan ta hela Geller-affären som exempel. Massmedia tycks hellre ge utrymme åt åsikten att Geller är en bluff än åt redo-

Tidskriften Medium är föreningens organ. Den ingår i medlemsavgiften.

Bilden visar omslaget till debutnumret, 1-2 1975, med Kirlianbild på löv, tagen av Curt Lindmark.

Några artiklar ur nr 1-2 1975:

Aktuell forskning av Jan Fjellander
Psykotronik i öst och väst av Kresten Bjerg

Fysikens Tao av Fritjof Capra

Nr 3-4, som är ett specialnummer om Uri Geller, innehåller bl. a.:

Stanfordrapporten i sin helhet

Uri Geller bakom scenen, en intervju med Lars Wahlberg

Recension av Uri Gellers bok "My story".

görelser för viktiga vetenskapliga rapporter, som säger att Geller-fenomenen är äkta. Många massmedia vill uppenbarligen inte gärna berätta något positivt om paranormala fenomen. I detta läge är det angeläget för föreningen att sprida upplysning om psykobiophysik. Det sker bl a genom att man anordnar föredrag, utger tidskriften Medium samt ett medlemsblad. Bland anlitade utomstående föredragshållare märks professorerna Hans Bender, Inge Johnsson och Montague Ullman samt biofysikern Scott Hill.

Tony Eckardt upplyser slutligen att de som känner till oförklarliga fenomen som de vill ha förklaring på, kan vända sig till föreningen, så

kan den förmedla kontakt med forskare. Föreningen är inte främmande för att låta undersöka spökhushus, statyetter som mystiskt flyttar sig runt etc.

Anm. De uppgifter som ovanstående presentation bygger på har lämnats av ordföranden, ingenjör Tony Eckardt, Ekstigen 16, 171 34 Solna (tel. 08/83 95 92), vice ordföranden, med.kand. Bengt Johansson, Stockholm och sekreteraren, studerande Göran Brusewitz, Stockholm.

Föreningen för Psykobiophysik har postadressen Box 12145, 102 24 Stockholm. Tel. 08/31 47 33.

Från årsmötet 1975. I främsta raden fr.v. Agneta Persson (kassör), Bengt Johansson (v. ordf.) och Tony Eckardt (ordf.).

Gåtan Kathleen Goligher

Av Sven Rosén

I

Det finns i parapsykologins historia många dunkla och egendomliga kapitel som aldrig blivit ordentligt analyserade, men som överlagrats av tiden och småningom fallit i glömska. Ett av dem antydde i Sökaren 7, 1975, i en liten artikel om det irländska mediet Kathleen Goligher. De flesta som skrivit om Kathleen Goligher har antingen velat se henne som ett av spiritismens största medier eller som en ovanligt smart bedragerska. Men det finns uppgifter som är besvärande för båda dessa ståndpunkter. Så kanske var hon bådaderna. Det är möjligt att hennes mediumskap — som så många andra — var en blandning av äkta och oäkta. Man måste dock göra det erkännandet att även om hon var en ren be-

dragerska, så saknar hennes mediumskap inte intresse. Vad hon utförde, via sin experimentator, var en magnifik kraftansträngning: ett stort upplagt försök att inordna spiritismens fysiska fenomen under den ortodoxa mekanikens spelregler, att kodifiera den nya religionens naturlagar.

II

Kathleen Goligher verkade som medium i en liten hemcirkel i Belfast i början av detta sekel. De övriga cirkeldeltagarna var hennes familj: far, mor, tre systrar samt en svåger. Samtliga var bekännande spiritister. Kvinnorna i cirkeln var till yrket fabriksömmerskor, fadern var skraddare och svågern rörmokare. De fenomen som producerades under seanserna var i första hand "andeknack-

ningar", olika ljudfenomen samt bordlevitationer. Under Goligher-cirkelns senare år inträffade också en speciell form av materialisationsfenomen. Samtliga cirkeldeltagare påstods vara mer eller mindre mediala, men det var Kathleen Goligher som var primus motor i sällskapet. Goligher-cirkeln blev världsberömd sedan fysikdoktorn William Crawford efter årslånga forskningar menade sig ha bevisat att fenomenen var äkta. De ljudfenomen, som enligt Crawford kunde konstateras, var typiska poltergeist-fenomen: Knackningar, dunsar och dånande "hammarslag" som fick grannarna att klaga. Ibland imiterades ljudet av studsande bollar, fotsteg, hästtramp och vedsågning. Levitationsfenomenen var inte mindre märkliga. Att bord leviterades flera decimeter över golvet och flöt omkring i rummet tillhörde vardagsrutinen. En gång leviterades ett bord så högt att dr Crawford ansåg att han gott kunde ha ställt sig raklång under det, och det höll sig svävande i nästan fem minuter. Ofta utbröt ren "möbelakrobatik" i rummet. Bord snurrade runt, ställde sig på ända, vändes upp och ner. Det verkade som om fysikens lagar helt hade satts ur spel.

Det fanns en spiritistisk förklaring till dessa märkliga händelser. Enligt seansdeltagarnas uppfattning var fenomenens upphov en grupp avlidna personer som genom mediet önskade etablera kontakt med vårt livsplan för att bevisa spiritismens sanningar. I gruppen påstods bla. befinna sig en förutvarande läkare med uppgift att övervaka mediets hälsotillstånd. Seansdeltagarnas uppfattning grundade sig på att de hade utvecklat ett primitivt kodsyste med vilket andarna kunde kommunicera med dem. Tre andeknackningar betydde "ja", en knackning "nej", osv. På det sättet var det möjligt att ställa frågor och få svar, och andarna kunde också överföra korta meddelanden. Dr Crawford kallar i sina rapporter dessa andar för

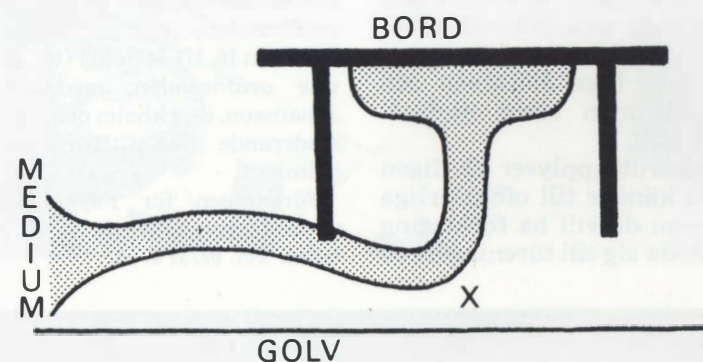

Fig. 1

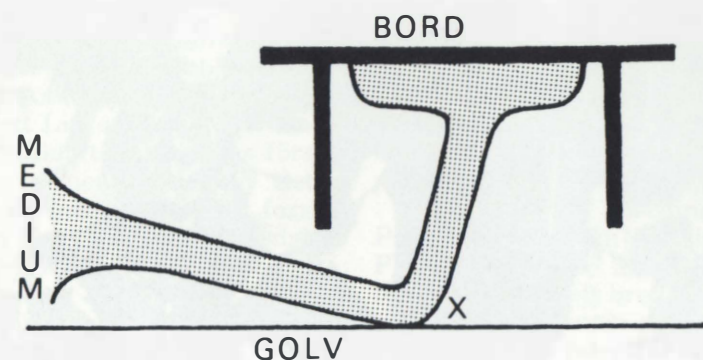

Fig. 2

Kathleen Goligher

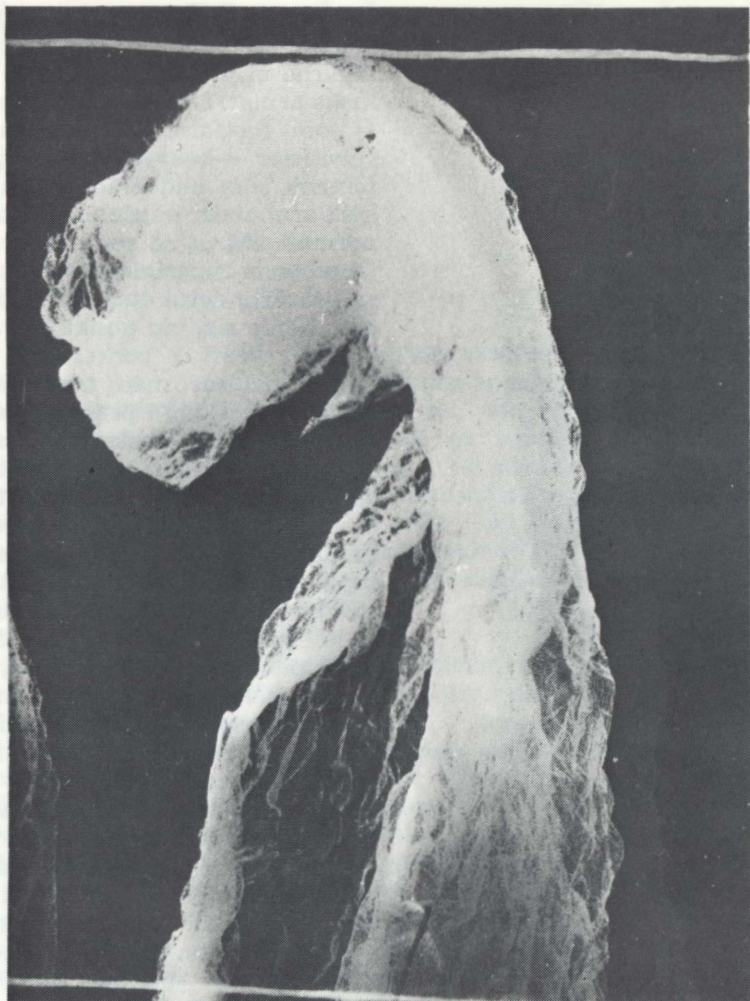
"operatörer". Han går inte närmare in på frågan om operatörernas identitet, men i förordet till en av sina böcker uppger han sig vara övertygad om att de är vad de utger sig för att vara. Också dr Crawford omfattande m.a.o. en spiritistisk teori.

III

Dr Crawford forskade i dessa fenomen under fem år, från 1915 till 1920. Och han skrev tre böcker om sina försök. Det är inte möjligt att i en kort artikel ge en rättvis bild av hans undersökningar; enbart i den första boken finns 87 olika experiment beskrivna. Vad dr Crawford upptäckte var i korthet följande: Fastän den psykiska kraft, som genom olika experiment kunde visas emanera från mediet, till sin natur var okänd, så kunde dess manifestationer påvisas följa naturlagar som i sin tur gick att inordna under den kända mekanikens lagar. Då ett lätt bord leviterades,

kunde t.ex. påvisas att mediets vikt ökade med nästan 100 procent av bordets vikt. Då ett tungt bord leviterades, ökade mediets vikt med 94 å 95 procent av bordets vikt. De resterande procenten kunde visas fördela sig på de övriga seansdeltagarna. Effekten blev alltså densamma som om de närvarande med händerna hållit upp bordet. Men dr Crawford ansåg sig vara fullt förvissad om att varken mediet eller de andra cirkeldeltagarna under dessa seanser vidrörde de leviterade föremålen. Seansrummet upplystes av rött ljus och dr Crawford vandrade fritt omkring i rummet. Han var också utrustad med en ficklampa med rött sken. Dr Crawford drog slutsatsen att det mellan mediet och de leviterade föremålen fanns styva, osynliga "psykiska armar", dvs. halvmaterialiserade kraftfält. Dessa "armar" utgick från mediet och antogs vara uppbyggda av en substans, ektoplas-

ma, hämtad från hennes kropp. Men också från de övriga seansdeltagarna utgick ibland mindre psykiska armar. Denna levitationsteori — som fortfarande omhuldas av spiritister — bekräftades av operatörerna, som meddelade att en psykisk arm under pågående levitation normalt såg ut så som fig 1 visar. Oberoende experiment tycktes också bekräfta detta utseende. Där armen böjde sig, vid punkt X, var en elastisk kraft i verksamhet som kunde påvisas med tryckmätare. Om bordet på fig 1 pressades nedåt med handkraft kändes ett elastiskt motstånd, medan motståndet var stelt om bordet pressades mot mediet: I det läget var alltså bordet fastlåst av den psykiska armen. De psykiska armarna valde ofta ut stödjepunkter i rummet och fungerade sedan enligt hävstångsprincipen. Om t.ex. ett bord, som var leviterat på det sätt som fig 2 visar, pressades nedåt, så ökade trycket vid punkten X, medan mediets vikt inte påverkades eller rentav minskades till följd av den psykiska armens mottryck vid samma punkt. (Flera gånger placerades plattor med mjuk lera vid X varvid dr Crawford fick fina avtryck av den psykiska armen.) Om däremot bordet på fig 1 pressades nedåt med stark kraft, så tog mediet överbalansen och föll framåt till följd av att den psykiska armen, som här saknade stödjepunkt, pressades mot golvet. Genom att gradvis belasta det leviterade bordet med vikter, kom dr Crawford fram till det kritiska värde vid vilket mediet inte längre orkade stå emot trycket. Hon ombads då klamra sig fast vid den plattformsvåg på vilken hon nästan ständigt var placerad, med följd att också vågen kantrade. Om operatörerna ombads att i stället för att levitera ett bord pressa det nedåt, så minskade mediets vikt lika mycket som bordets vikt ökade p.g.a. trycket. Och så vidare. Genom experiment efter experiment visades dessa "psykiska hävstänger", även i sina mest absurda manifestationer, helt följa den välkända mekanikens spelregler. Man kan säga att om fenomenen åstadkoms genom bedrägeri, så måste detta bedrägeri ha varit ytterst utstuderat och genomtänkt. De stundom rätt så komplicerade "naturlagar" som dr Crawford upptäckte, och som här blott kunnat antyd, fungerade hela tiden mycket konsekvent. Och även om hans mätningar medger vissa felmarginaler, så måste det ha va-

"Psykisk arm av ectoplasma" fotograferad av dr Fournier d'Albe 1921. (De båda vågräta, vita linjerna har uppstått vid fotografieringsförfarandet.)

rit svårt att genom bedrägeri bi-bringa hans många apparater (vågar, tryckmätare, elektriska signalanordningar, m.m.) så exakta registreringar.

De psykiska armarna påstods utgöras av materia som var tagen från mediet. Vid ett tillfälle bad dr Crawford operatörerna att placera en ordinär psykisk arm på en våg och låta den vila stilla där. Armen vägde ca 7,3 kg. Samtidigt minskade mediets vikt exakt lika mycket. En annan gång bad han operatörerna ta så mycket materia från mediet som de överhuvudtaget kunde. Hon förlorade då 24,7 kg, nästan halva sin vikt. En ur många synpunkter helt otrolig siffra! En del av mediets viktförlust var permanent. Hon beräknades förlora c:a 0,06 kg vid varje seans. Också de övriga deltagarna gick ner i vikt under seanserna, somliga mer andra mindre. Dr Crawford själv förlorade c:a 0,17 kg, vilket högeligen förvånade honom. Också andeknackningarna påverkade mediets vikt, vilken kunde visas fluktuera i samma rytm som knackningarna,

nästan oljeaktig förnimmelse, som om luften där varit uppblandad med partiklar av död och obehaglig materia. Kanske är det bästa ordet för att beskriva känslan, reptil-liknande". Vid andra tillfällen kunde den psykiska armen kännas som en kall vind utgående från mediet. Förmodligen är det inte möjligt att planmässigt, genom bedrägliga metoder, bibringa en människa sådana intryck. Spiritister har därför gärna tagit dessa subjektiva vittnesmål som intäkt på att det verkligen inträffade något paranormalt under dessa seanser. Kritikerna däremot har sett vittnesmålen som exempel på att även en skolad forskare i stundens upphetsning kan råka ut för sinnesvillor och inbilla sig saker och ting. Men tyvärr uppehåller sig dr Crawford mycket litet vid sina subjektiva upplevelser. För honom tycks det väsentligaste ha varit vad apparaterna registrerade.

IV

Under årens lopp blev de psykiska armarna allt stabilare och mer påtagligt materialiserade. Ett stort antal avtryck av de psykiska strukturerna kunde göras i lera, och dr Crawford menade sig få ett allt bättre grepp om hur fenomenen fungerade. I intim samverkan med operatörerna sökte han formulera spiritismens "naturlagar": bl.a. trodde han sig ha upptäckt tre okända materielltillstånd, och han ville förklara alla PK-fenomen som olika yttringar av materialisationsfenomen. Till sist blev materialisationerna så fullständiga att de inte bara kunde förnimmas utan även ses i seansrummet, men tyvärr i mycket svagt ljus. Alltså beslöt sig dr Crawford för att gradvis vänja materialisationerna vid starkare ljus. Fosforljus visade sig gå utmärkt. Första gången ett sådant experiment utfördes satt mediet med bågge fötterna fastlåsta i en liten låda. En fosforescensskärm placerades framför henne på golvet. Dr Crawford stod tätt bredvid och övervakade det hela. Han bad operatörerna lägga en psykisk arm på skärmen. "Inom en kort stund kom en böjd kropp . . . fram över den inre kanten av skärmen och drog sig sedan tillbaka. Den gjorde så två eller tre gånger, som om operatörerna testade effekten av det fosforescerande ljuset. Tydligt hade detta ljus ingen eller liten (skadlig) effekt, för kort efteråt rörde sig frambiden av armen helt lätt över skärmen, av och an eller

framåt, allteftersom jag önskade." Med handen kunde han känna att armen skiftade i fasthetsgrad för att, där den utgick från mediet, övergå i en kall partikelström. Framdelen såg ut att vara överdragen av en tunn hud medan dess inre tycktes genomskinligt.

Slutligen blev materialisationerna så fulländade att de kunde fotograferas i blixtljus. Dr Crawford nämner dock ingenting om vilka kontrollåtgärder som föregick dessa fotograferingar. Rent allmänt kan dock sägas att hans ögonvittnesskildringar verkar avgjort mer förbryllande än fotografierna. Dessa fullständigt materialiserade hävstänger var kanske ägnade att utgöra det slutgiltiga och avgörande beviset. Men paradoxalt nog skulle fenomenen säkert ha varit trovärdigare om inte dessa full-

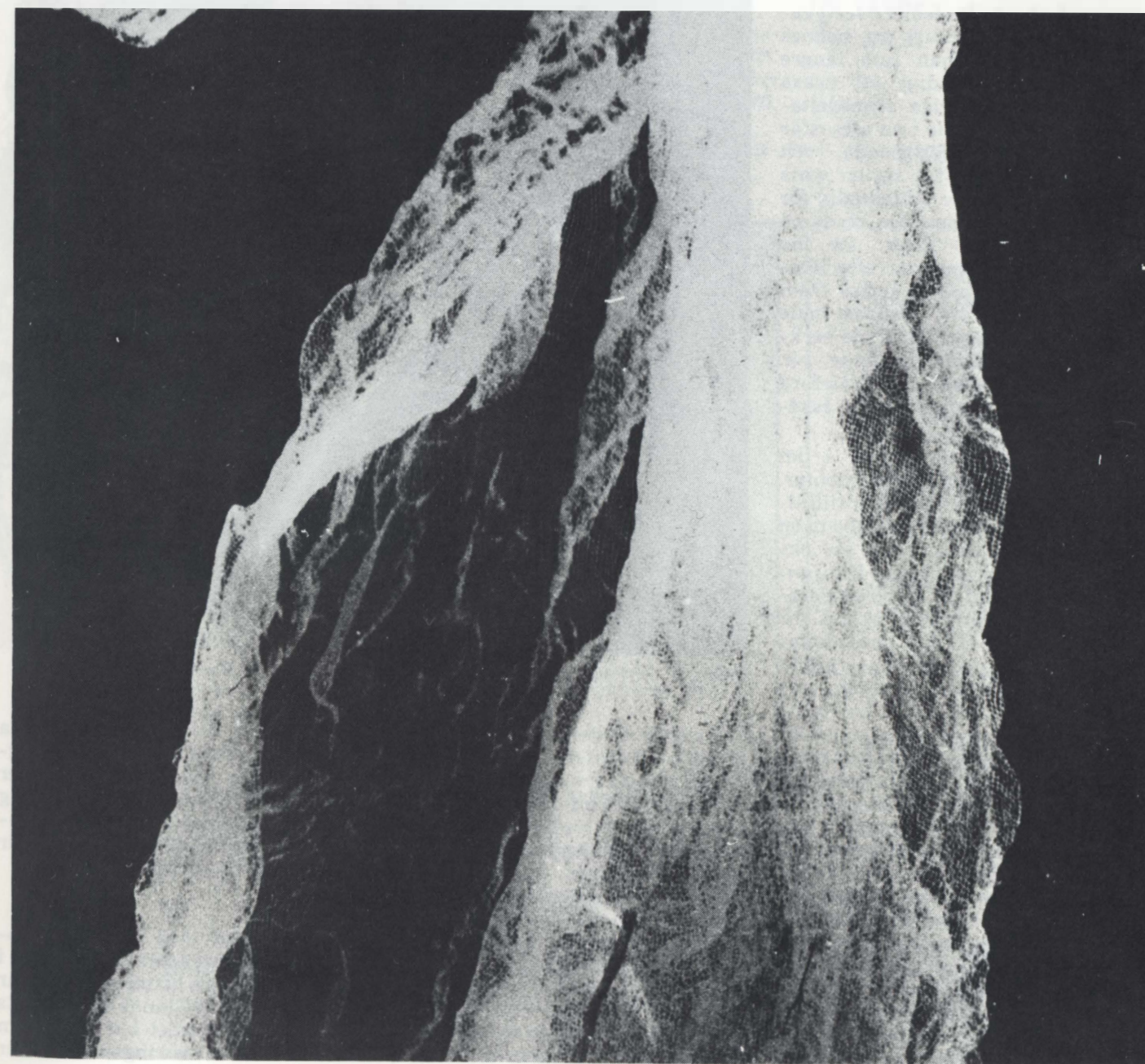
ständiga materialisationer hade förekommit. De materialiserade kraftfälten påminner till formen mycket mer om sammanknycklade lakan och handdukar än om de psykiska armar som dr Crawford menade sig ha experimentellt påvisat och som operatörerna också beskrev.

V

Goligher-experimenten fick en tragisk epilog. År 1920 begick dr Crawford självmord, och hans kritiker använde detta som ett argument mot tillförlitligheten av hans arbete. Man menade att han varit förälskad i sitt medium — eller att han i varje fall satt stor tillit till henne — men att han till sist avslöjat henne som bedragerska och inte kunnat bära vetskapen om att ha blivit förd bakom ljuset och fått

sitt forskningsarbete ödelagt. I ett efterlämnat brev uppger han dock själv orsaken till sitt förtvivlade steg vara sjukdom. Han inser, skriver han, att hans självmord skulle komma att användas som en invändning mot hans "psykiska arbete" (som han kallar det), men detta ". . . är det bästa arbete jag gjort i mitt liv. Allt, som står i förbindelse därmed, är absolut riktigt och skall stå sig för varje kritik".

Experimenten fortsattes av dr E.E. Fournier d'Albe, men med nedslående resultat. Fenomenen visade sig nu stå i ett så negativt förhållande till kontrollbetingelserna att Fournier d'Albe knappast kunde företa några kontrollåtgärder alls utan att fenomenen helt upphörde. Dessutom uppdagade Fournier d'Albe under denna tid flera fuskförsök. Vid ett tillfälle

Detaljförstoring av den "psykiska armen".

såg han tydligt hur mediet "levite-rade" ett bord med hjälp av fötterna. Han tyckte sig också märka att samtliga seansdeltagare samarbetade vid dessa fusktilfällen: att alltså hela Goligher-familjen deltog i en sammansvärjning. Och han antog att dr Crawford vid sina försök varit alltför godtrogen. I slutsummeringen över sina forskningsresultat skriver han: "Ur bevisstypen är det uppenbarligen mycket svårare att hålla uppsikt över en hel familj än att kontrollera ett enda medium. För att få resultaten beviskraftiga måste det vara nödvändigt att eliminera samarbete från varje medlem i gruppen." Och vidare: "Jag har ingen anledning att betvivla den samvetsgranna och exakta beskaffenheten hos dr Crawfords observationer och anteckningar. De prov han underkastade mediet övertygade honom fullständigt om hennes ärlighet, så att han inte längre ansåg det nödvändigt att också kontrollera de övriga seansdeltagarna. Han arbetade i en atmosfär av fullständigt förtroende, och tycks mig ha skaffat sig en vana att tänka som blev otillgänglig för även skäligen uppenbara bevis på konstprodukter." Efter att ha granskat dr Crawfords efterlämnade papper kom han också fram till att dr Crawford knappast hade lett sina egna experiment; de verkliga ledarna hade varit de s.k. operatörerna med dr Crawford som intresserad men passiv åskådare.

Talet om konstprodukter i det ovan sagda kräver en kommentar. Under de första experimenttillfällena lyckades Fournier d'Albe ta en mindre serie fotografier av ektoplasmiska formationer. Han använde sig därvid av en ny fotograferingsteknik som var okänd för mediet och de övriga seansdeltagarna. Den nya tekniken gav bilder med så god skärpa att detta, som han skriver, "inte kunde ha förutsetts av någon av cirkeldeltagarna". På dessa bilder tycks ektoplasman uppvisa samma detaljstruktur som chiffong, muslin eller annat glesvävt tyg. Ja, bilderna är faktiskt mycket entydiga på den punkten. Man kan tydligt urskilja de enskilda trådarna i väven! Sedan mediet väl fått se dessa bilder, förbjöds all vidare fotografering med denna teknik. Fournier d'Albe lät nu detaljförstora bilder på ektoplasma som dr Crawford tagit, och också på dessa förstoringar är tygstrukturen påfallande. Men på

Detalj av "ektoplasmisk formation". Bilden tagen av dr Fournier d'Albe.

Crawfords bilder tycks tyget vara av grövre kvalitet — inte så lätt och luftigt som på Fournier d'Albes bilder. I och för sig är det väl ingen som vet hur ektoplasma skall se ut — men att strukturen påminner om tyg är onekligen misstänkt. Och slutsatsen, att ektoplasman helt enkelt varit tyg som mediet smugglat in i seansrummet, är mot denna bakgrund övertygande.

Vad som återstår är konkreta frågor. Som: Hur bar sig Goligher-familjen åt för att åstadkomma de "osynliga psykiska armarna"?

Hur kunde familjemedlemmarna påverka mediets vikt? Osv. På ingen av dessa frågor ger Fournier d'Albe något svar. Han nöjer sig med att hänvisa till Goligher-familjens "otillförlitlighet" och dr Crawfords "godtrogenhet".

VI

Experimenten med Kathleen Goligher är en egendomlig parentes i parapsykologins historia. Ingen har på ett tillfredsställande sätt lyckats förklara hur mediet bar sig åt om hon fuskade — men ingen har heller

lyckats bekräfta dessa experiment. Den som läser Fournier d'Albes redogörelse och studerar hans fotografier, kan nog tycka att bedrägeriet är ganska uppenbart. Men det är i så fall ett av de mest utstuderade och egendomliga bedrägerier som någonsin drabbat parapsykologin. Och det är inte heller särskilt lätt att finna något motiv för ett eventuellt bedrägeri. Kathleen Goligher var, såvitt jag vet, aldrig "professionell" i den meningen att hon någonsin tog betalt för sina tjänster. Men drivkraften kan förstås ha varit missriktad idealism, traktan efter ryktbarhet, behov av tidsfördriv, lekfullhet, en "bedrägeriet som skön konst"-inställning e.d. Här kan man bara spekulera. Om hon var en bedragerska, så var hon i varje fall unik i så måtto att hon genom sitt mediumskap sökte skapa en fullständig egenvärld med egna konsekvent upprätthållna och matematiskt begripliga naturlagar. Och även om hennes fenomen utslutande tillkommit genom bedrägeri, så måste man beundra den noggrannhet med vilken dr Crawford utforskade denna

egenvärld, och det skarpsinne och den förlagenhet med vilken hon själv skapat den. Så maskinmässigt tycktes hennes fenomen lyda de naturlagar de själva implicerat, att samtida popularisatörer av ockult forskning nästan råkade i extas. För dem föreföll den "psykiska forskningen" stå inför sitt genombrott. Det helt förutsägbara och återupprepningsbara experimentet skyttade. I dag är det knappast längre någon som i parapsykologiska sammanhang nämner dr Crawfords forskningar. Men fortfarande är många element ur Kathleen Golighers "värld" levande inom modern spirit(ual)ism.

Litt.

Crawford, W.J., *The reality of psychic phenomena*, London, 1919, 2 uppl.

Crawford, W.J., *Experiments in psychical science*, London, 1919.

Crawford, W.J., *The psychic structures at the Goligher circle*, London, 1921.

Fournier d'Albe, E.E., *The Goligher circle. May to August, 1921*, London, 1922.

Anm. Sven Rosén är fil.kand. i humanistiska ämnen.

Ny bok

av Sven Magnusson
kommer i april!

Där diskuteras bl a
**parapsykologi, spiritualism,
healing**

Saklig, **kritisk**, informativ.

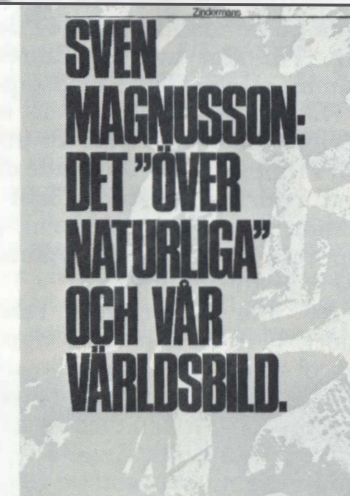
Består dels av artiklar, som tidigare tryckts i Sökaren, dels av nyskrivet material.

Sven Magnusson
DET "ÖVERNATURLIGA" OCH VÅR VÄRLDSBILD

Ca-pris 45:— inkl. moms (inb.)

I bokhandeln eller direkt från

Zindermans förlag
Box 310, 401 25 Göteborg 1. Tel. 031-13 78 32

IMPERATIV

Jag skulle vilja föra fram
snällhetens budskap.

Var snäll!

Var snäll!

Var alltid snäll,

under alla omständigheter

och till nästan varje pris!

En snäll direktör,

en snäll rationaliseringsman

och en snäll revolutionär,

ja, rentav en snäll granne

kan betyda så mycket

för världen.

Var snäll!

SVEN MAGNUSSON

STUDIER I SJÄLVKÄNNEDOM

Kurs och studiebrev
(Även på bas av Martinus'
kosmologi).

Personlighets- och
handstilsanalys(90:—).

Studie- o. vänkretsar
introduceras och besökes.

Skriften Gryningen (15:—).

STURE EMBY

HOLLÄNDARG 7
781 00 BORLÄNGE

FÖDELSEHOROSKOP OCH SPÅDOMAR

Sänd in uppgift om födelsedatum,
klockslag samt plats för födelsen, om
horoskop önskas.

Pris 40:—

Önskas spådom, så ring mellan kl.
17.00—19.00 (alla vardagar i veckan).

KENT SKOGLUND

VALLVÄGEN 11a
824 00 HUDIKSVALL
Tel. 0650/144 55

Marcos är alltså så nära en fullkomlig harmonisering med Gudomen som en människa kan vara i sin inkarnationscykel här på jorden.

Sätten att harmoniera sig med Gudomen, att öppna mottagningskanalerna för de kosmiska krafterna kan variera något från människa till människa. Ett har de dock gemensamt: det är ytterst viktigt, att inga störningar och negativa vibrationer stör krafttillflödet. Vad händer t ex, om man kastar en handfull sten på en spegelblank vattenyta? Jo, en massa vågrörelser uppstår, som slår mot varandra, och kaos uppstår. Det uppstår nämligen ingen ensam vågrörelse, som harmoniskt i sig innesluter alla småvågornas rörelser och som mäktigt breder ut sig.

Marcos, såväl som alla andra healers, är alltså ytterligt beroende av att det råder lugn och harmoni omkring honom. Det skall inte kastas några småstenar, som bildar störande vågor. Om Marcos får de rätta vibrationerna omkring sig, harmonierar han sig i sällsynt hög grad med Kosmos. Han öppnar lätt sina mottagningskanaler, och kraften kommer. Han skälver lätt i kroppen. Han är ej i trans, men han kan naturligtvis inte undgå att känna, att något annorlunda händer inom honom. Det är kraften, som styr händerna till det onda stället. Det oerhörda kraftflödet genom fingrarnas radialnerv öppnar kroppen, inte fingrarna i sig själva naturligtvis. Kroppen är ej öppen mer än just där kraften träffar. Det är sålunda ej fråga om något snitt, någon öppen såryta. I tillräcklig förstoring skall man finna, att det finns massor med tomrum mellan cellerna. I detta tomrum går kraften in och sårar på cellerna, så att ett finger kan komma in. Och att

kraften arbetar i ett tomrum känns ju inte, och någon infektionsrisk finns ju inte, eftersom ingen cell är genomskuren, som fallet är, när kniven varit framme. När sedan fingrarna lämnar öppningen, dras cellerna ihop igen. Vad skulle det vara för konstigt med det? Det är aldrig någon som klagat på att det inte blir ett hål i vattnet, när man drar upp ett finger.

Det må vara mig förlåtet om jag, efter att ha stiftat nära bekantskap med Marcos' sätt att operera, anser kirurgen med sin kniv "som rena stenåldern".

*

Reinkarnation, karma

Om reinkarnation förekommer, sker återfödelsen då i överensstämmelse med den österländska karma-läran att handlingar i ett liv får rättvisa följder i nästa? Experten professor Ian Stevenson upplyser att han under sina forskningar inte har funnit mycket stöd för idén att det existerar en moralisk orsakslänk mellan två inkarnationer. "Om reinkarnation finns, så finns kanske också karma", resonerar han, "men det kan också hända att karma inte finns, eller inte finns på det sätt som har sagts i den populära undervisningen." Likaväl som man kan tro på reinkarnation utan att tro på existensen av en själ, så kan man tro på reinkarnation utan att tro på karma. (Bland buddhister finns tro på reinkarnation, men buddhister av theravada-skolan menar att det inte existerar någon bestående själ utan endast en ström av ständigt föränderliga mentala processer.)

Reinkarnationsidén tränger in i västerlandet mer och mer. Många som tror på återfödelse och karma, skyller gärna sina nuvarande omständigheter — goda eller dåliga — på verkan av karma från föregående liv. Olycksgubbar menar att de "har dålig karma" och den som är framgångsrik anses "ha god karma". Men Stevenson menar att bristen på belägg för existensen av karma i fall som tyder på reinkarnation borde stävja dessa tendenser att skylla allt på karma.

Källa: En artikel av Sy Safransky i Theta 45 (1975).

Seans våren 1975 hos mina kära Charlotte:

"Min käre Bengt, jag har sett dig landa — äntligen. Marcos' mamma är här och är strålande lycklig. Hon lägger på ditt huvud en krans, gjord av något som liknar lingonris med röda bär. Hon har en blå slöja. Hon säger, att Marcos har fått sin gåva från henne. Hon säger, att Marcos har fått en blå sten av henne. Hon säger också, att det i slakten finns en läkebok."

Anm. Bengt Bonaeus är lektor i företagsekonomi i Sandviken (bosatt i Gävle).

Helare vägrar delta i grymma experiment

Det har ibland förekommit att parapsykologiska forskare undersökt verkan av healing genom att inplantera cancersvulster på friska möss och sedan låta helare försöka göra mössen friska. De engelska helarna Harry Edwards, George Pasteur och Doris Collins inbjöds att delta i ett sådant experiment med 50 möss under ledning av en amerikansk forskare, Gary Null. Men de vägrade att samarbeta. Edwards skrev ett mycket skarpt brev till Null, där han förklarade att han inte ville ta del i dennes "grymma, omänskliga experiment med möss".

Källa: Psychic News, 31 jan. 1976.

Katolicism och spiritism

Den katolska tidskriften *Signum* hade i nr 5 förra året en (översatt) artikel om spiritismen i Brasilien, "Där andarna uppenbarar sig". Författare är en P. Edwin A. Frideicks. Han berättar att drygt 30 miljoner brasilianare på ett eller annat sätt står under spiritismens inflytande. Inget annat land i världen har så många spiritister. Från författarens kristna, katolska synpunkt är detta förhållande ett problem och ett ont. Han framhåller att upplysning bör ske genom parapsykologi, som är "det intelligentaste och effektivaste sättet att bekämpa spiritismen". En parapsy-

Forts på sidan 26

Inger Edelfeldt

Konstnär

Självporträtt II

Inger Edelfeldt är en ung konstnär, född 1956 och uppväxt i Stockholm. Dikterna, på denna sida och de två följande, kommer till som ett slags tankelekar då inspirationen för måleriet ibland tar slut.

Hon har ännu inte haft någon separatutställning men deltog våren 1975 med oljemålningar och keramik i utställningen "Den inre rymden" i Lunds konsthall.

Inger Edelfeldt säger: "I ett samhälle som vårt är det nödvändigt att individen försöker ge av sig själv. Konst och poesi är viktiga kommunikationsmedel."

(Seriösa illustrationsuppdrag välkomnas. Sökaren har adressen.)

Två dikter

I

Den sång vi bär djupast inom oss
kan vi aldrig kläda i ord.
Men orden kan vara som fönster
i tröstlösa ödemarken;
lysande punkter som leder
vår tankes väg genom mörkret
då vi söker en stig som förbinder
din jag-borg och min.

Tag därför mitt ord! Bevara
min längtans irrande fotspår
i livets drivande sand.
Sök bortom orden
ordens moder
som födde dem under smärta.
Befruktad av längtan
ville hon forma fåglar
av tunga mullen, av mörka mullen.

II

Du frågade om Meningen
den eviga och allomfattande
stod skriven
högt Ovandär och Fjärranfrån.
Jag tror den är helt nära dig och mig,
så nära att vi kan ha svårt att se den.
Den är Vi.
Den är Liv.
Den är stillheten innerst inne,
sången i dig, sången i mig.
Den är
det sanna varandets aldrig sinande flöde
innerst i dig, innerst i mig.

AKTUELL LITTERATUR

Buddha, Dharma, Sangha av M. Sirander Hft. 15:—,

Buddhismens budskap av Bhikhu Subhadra Hft. 10:—,

Buddist-Bulletin (tidskrift) häften 1—14 portofritt 35:—,

Läran om sinnets natur. Tibetansk buddism. Hft. 15:—,

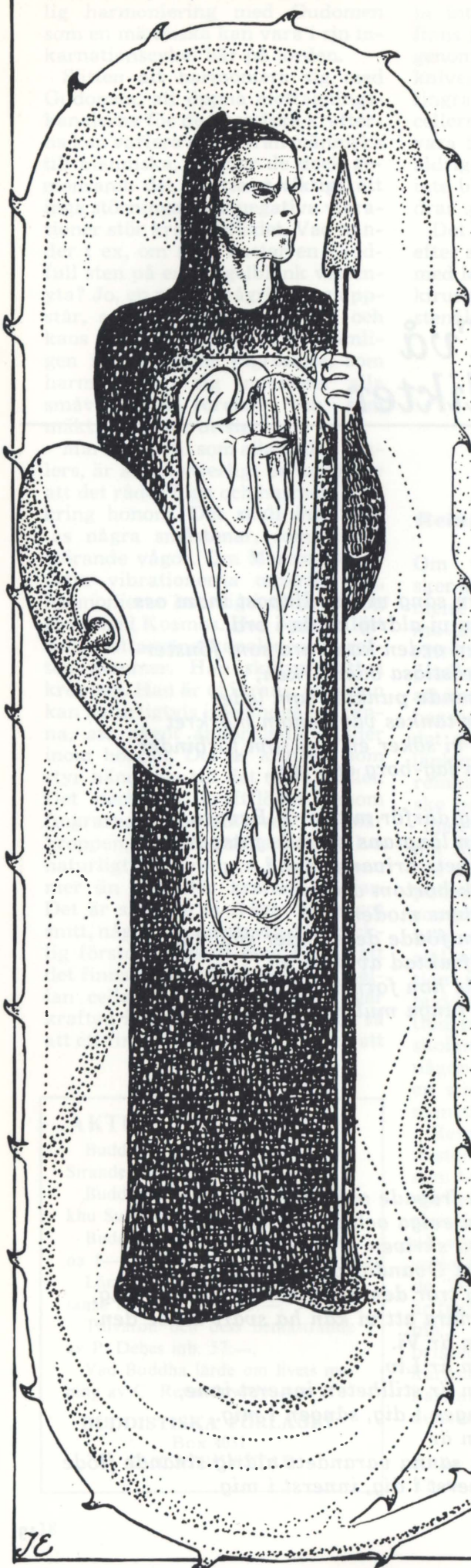
Tillvaron och dess bemästrande av P. Debes inb. 57:—,

Vad Buddha lärde om livets mening av C. Reventlow 36:—.

BUDDISTISKA FÖRLAGET

Box 4031
452 00 STRÖMSTAD

Vem är din herre

Vem är din väktare
som säger
"Du skall icke glädjas"?

Din väktare har gjort sin rustning
av rädslans hårda stål
Den är tung av längtan dit du inte når
Den är tung av allt du vill och önskar
Den är tung av många dagars undran

Jorden jämrar under din herres fötter
Hans blick fryser försarnas sång
till isande stumhet
och glädjens vindar tystnar och flyr
vid hans steg.

Vem är din mästare
som säger
"Du skall icke älska"
och smider avunds lansar
av din längtan?

Vem är din herre?
Vem är han som säger
"Du skall icke leva"
och lär dig fjättra dina egna tankar
med rädslans starka bojor?

Tidsbild

Här kilar ökenrättan på kvicka fötter
över den alltför hela sanden
och fukten i dess rädda ögon
är öknens enda vatten.

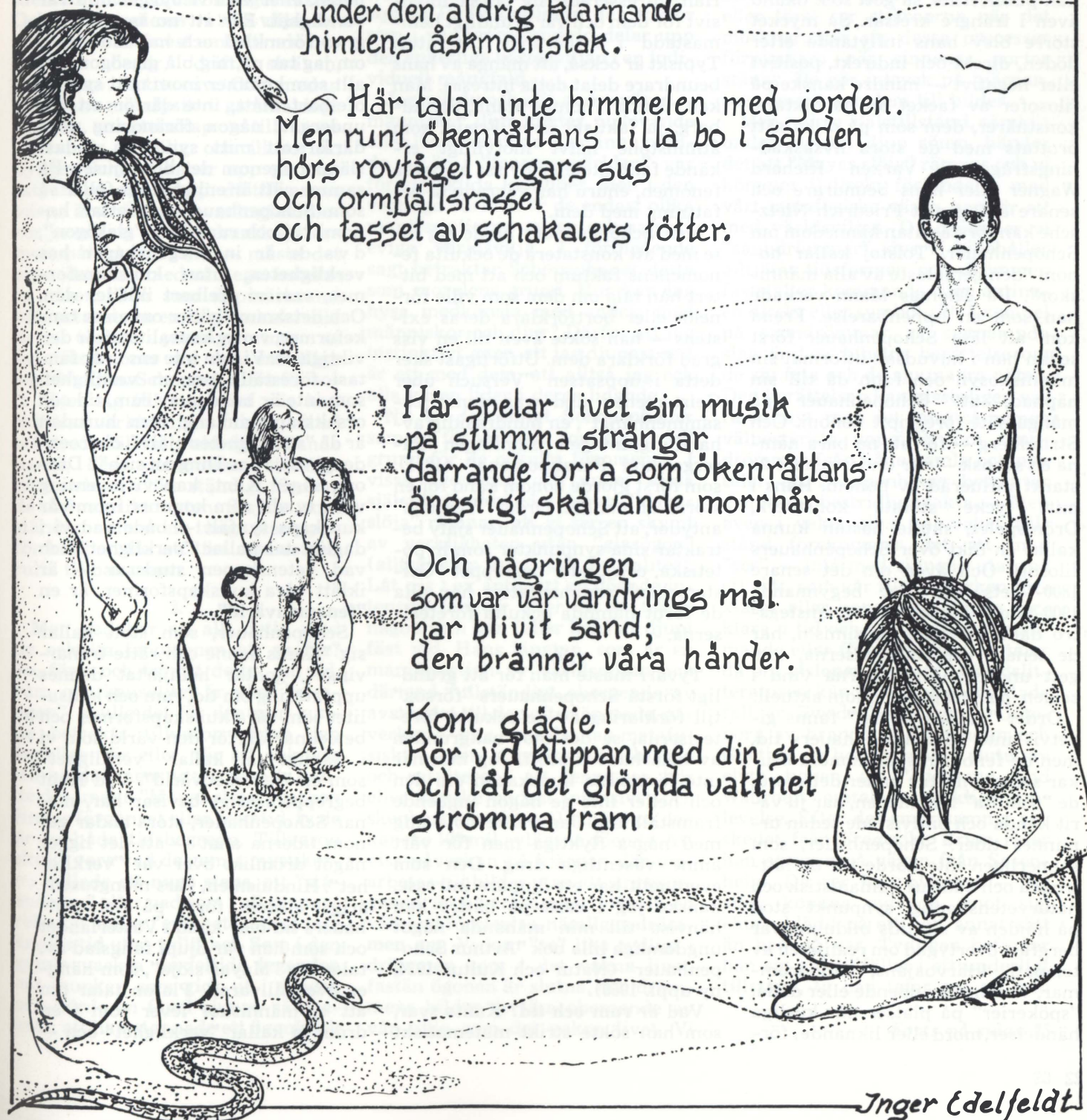
Här är tystnaden fylld
av spyflugors röster
evigt sömrigt surrande
under den aldrig klarnande
himlens åskmolnstak.

Här talar inte himmelen med jorden.
Men runt ökenrättans lilla bo i sanden
hörs rovfågelvingars sus
och ormfjällsrassel
och tasset av schakalers fötter.

Här spelar livet sin musik
på stumma strängar
darrande torra som ökenrättans
ängsligt skålvande morrhår.

Och hägringen
som var vår vandrings mål
har blivit sand;
den bränner våra händer.

Kom, glädje!
Rör vid klippan med din stav,
och låt det glömda vattnet
strömma fram!

Schopenhauer och de ockulta fenomenen

Av Alf Ahlberg

1. Arthur Schopenhauer (1788—1860), pessimismens store filosof, var ända till sista decenniet av sin levnad, då hans huvudarbete för länge sedan publicerats, så gott som okänd även i trängre kretsar. Så mycket större blev hans inflytande efter döden, direkt och indirekt, positivt eller negativt — mindre kanske på filosofer av facket än på diktare, konstnärer, dem som på olika sätt brottats med de stora livsåskådningsfrågorna. Varken Richard Wagner eller hans beundrare och senare antagonist Friedrich Nietzsche kan förstås utan kännedom om Schopenhauer. Tolstoj kallar honom "den genialaste av alla människor". På Thomas Mann verkade han som en uppenbarelse. Freud kom att läsa Schopenhauer först sedan han i huvudsak utformat sin människosyn och fann då till sin häpnad, att Schopenhauer på många sätt föregripit honom. Och Strindberg — för att nu bara nämna en svensk — var under senare år starkt influerad av honom. Hans i mitt tycke största konstverk, Drömspelet, skulle nästan kunna kallas en dikt över Schopenhauers filosofi. Och även om det senare 1800-talets och det begynnande 1900-talets dogmatiska framstegstro dämpade hans pessimism, har de senare världshändelserna, som gett undergångsprofeterna vind i seglen, på nytt gjort honom aktuell.

Ordet "parapsykologi" fanns givetvis inte på Schopenhauers tid, men de fenomen som numera brukar sammanfattas under detta ord, de "ockulta" fenomenen, har ju varit kända och omtvistade sedan urminnes tider. Schopenhauer, som sannerligen inte hörde till de lättrogna och både ur humanistisk och naturvetenskaplig synpunkt stod på höjden av sin tids bildning, var bergfast övertygad om realiteten av telepati, klärvoajans, sanndrömmar, visioner av döende eller döda, "spökerier" på platser där kusliga händelser, mord eller liknande, för-

siggått — så bergfast övertygad, att han uttryckligen säger, att den som betvivlar eller förnekar existensen av dessa fenomen "inte bör kallas en skeptiker utan en ignorant". Han intresserade sig också intensivt för dem och var grundligt hemmastadd i hithörande litteratur. Typiskt är också, att många av hans beundrare delat detta intresse. Man kan nämna Thomas Mann, Strindberg, ja faktiskt även Freud, som åtminstone halvt motvilligt erkände fakticiteten av vissa av dessa fenomen, ehuru han vägrade ta befattning med dem.

Men Schopenhauer nöjde sig inte med att konstatera de ockulta fenomenens faktum och att med bittert hån tala om dem som ville förneka eller bortförklara deras existens — han sökte även till en viss grad förklara dem.Utförligast sker detta i uppsatsen "Versuch über Geistersehen und was damit zusammenhängt", en hundrasidig avhandling, intagen i samlingen "Parerga und Paralipomena" (1851), som först gjorde honom känd för en större allmänhet. Ordet "Versuch" antyder, att Schopenhauer själv betraktar sina synpunkter som hypotetiska, och under begreppet "Geistersehen" sammanfattar han alla de förut nämnda ockulta företeelserna.

2. Tyvärr måste man för att grundligt förstå Schopenhauers "försök" till förklaring av de ockulta företeelserna, se det mot bakgrunden av hela hans filosofi. Jag kan här inte förutsätta kunskapen om den och heller inte ge någon ingående framställning. Jag måste nöja mig med några flyktiga men för vårt ämne väsentliga drag. Den som eventuellt har ett djupare intresse, kanske jag i brist på bättre kan hänvisa till min måhända något ungdomliga lilla bok "Arthur Schopenhauer" (Natur och Kultur 1924, ny uppl. 1960).

Vad är **rum och tid**? Kants svar, som han sökte strikt matematiskt

bevisa, är följande: rum och tid är inte egenskaper hos verkligheten själv utan "åskådningsformer" hos oss, som vi till följd av vår kunskaps beskaffenhet ikläder verkligheten, eller vari vi bygger upp vår verklighet. För att nu ta en i hög grad förenklad och haltande bild: om jag tar på mig blå glasögon blir allt som kommer inom mitt synfält ofelbart blått, inte därför att det undergått någon förändring utan därför att mitt synorgan endast släpper igenom det blåa ljuset. På samma sätt är enligt Kant (eller så som Schopenhauer uppfattar honom) tid och rum våra "glasögon", dvs de är inga **egenskaper hos verkligheten**, utan kunskapsformer, vari vi ofelbart ikläder den. Och detsamma gäller om vissa tankeformer, varav kausaliteten är den viktigaste. Vi kan inte ens i vår fantasi föreställa oss en verklighet, som inte är bunden av rum, tid och orsakssammanhang. Men hurudan är då "verkligheten själv", oberoende av oss, "das Ding an sich"? Där om, säger Kant, kan vi ingenting veta, ty allt som kommer inom vår kunskaps synfält — både vad vi i dagligt tal kallar "verklighet" och vad vetenskapen studerar — är iklätt våra kunskapsformer, är en "**fenomenvärld**".

Schopenhauer, som stolt kallar sig "Kants sanne och rätte tronarvinge", godtar helhjärtat dennes uppfattning om tid, rum och kausalitet som våra kunskapsformer och betecknar därför den värld som vi i dagligt tal kallar "verklighet" som en "fenomenvärld". Vad Kant begreppsmässigt bevisar har, menar Schopenhauer, stora andar genom tiderna anat — att det ligger något drömligt över vår "verklighet". Hinduismen, vars mångtusentåriga visdom först på Schopenhauers tid blev känd i Västerlandet och som han var djupt fängslad av, talar om "Mayas slöja", som hänger över tillvaron, Platon talar om att vi människor lever som i en dröm vi kallar "verklighet" och —

för att nu bara nämna ännu ett exempel bland många andra — Shakespeare:

Av samma tyg som drömmar göras av vi äro gjorda och vårt korta liv omramas av en sömn.

Men Schopenhauer gör ett viktigt tillägg till Kants lära om rum, tid och kausalitet. Medan vi enligt Kant inte har någon möjlighet att veta något om verkligheten själv, sådan den är oberoende av oss, finns det trots allt för Schopenhauer en väg, som åtminstone låter oss ana verklighetens sanna väsen. Vi kan ju inte bara betrakta tillvaron utifrån, vi är själva denna tillvaro, och vad vi innerst upplever som vårt sanna väsen måste vara identiskt med tillvarons eget väsen. Och detta upplever vi som **vilja**, ordet taget i sin mest omfattande betydelse: begär, drift, strävan, medvetna motiv osv. Och medan för Kant metafysik i gammaldags mening, en vetenskap om tillvarons väsen, är omöjlig och illusorisk, bygger Schopenhauer upp sin metafysik på en analogi: då tillvarons väsen är enhetligt — mångfald beror ju endast på våra kunskapsformer, på tid och rum — måste det vara identiskt med vårt eget innerssta väsen. Den som uppmärksam betraktar naturen skall också i alla dess otaliga yttringsformer se manifestationer av **den enhetliga världsviljan**. Schopenhauers filosofi höjer sig till stor dikt när han skildrar världsviljans blindas, alltid otillfredsställda, aldrig vilande kamp, dess demoniska, ständigt gäckande och lika ständigt förnyade strävan, likt mytens Sisyfos, som ständigt vältrar sin tunga sten uppför klippan för att lika ofta se den rulla tillbaka igen.

3.

Men vad har nu allt detta med de ockulta fenomenen att skaffa? Jo, först och främst detta: om tid, rum och kausalitet är våra "glasögon", skulle det för den som kunde betrakta tillvaron sådan den verkligen är eller, för att anknyta till hinduismens uttryckssätt, kunde dra undan "Mayas slöja", varken finnas förgånget eller framtid, ty de är ju båda tidsbegrepp. Tillvaron skulle vara vad de gamla mystikerna kallade ett **nunc stans**, ett "stående nu" eller vad som i all djupare religion kallas "evighet", alltså inte ändlös tid utan tidlöshet. Som i den gamla vackra medeltida legenden om munken som gick ut i skogen och hörde en fågel sjunga så vackert, att han stannade ett ögonblick

(som han själv trodde) för att lyssna. När han återkom till klostret, var allt förändrat; de forna munkarna var borta och hade ersatts av andra. Det "ögonblick" han varit långt bortom tidens gränser hade efter vanliga tidsmätt varit 50 år. Legendan ger oss åtminstone en aning om en verklighet bortom "Mayas slöja", en verklighet där begreppen **före** och **efter**, som hör fenomenvärlden till, inte äger någon tillämpning.

Och som med tiden förhåller det sig med rummet. Alla begrepp som **här** och **där**, all åtskillnad mellan föremålen i rummet, alla avstånd, tillhör fenomenvärlden. Rum och tid kallar Schopenhauer med ett från skolastiken lånat uttryck **principium individuationis**, den faktor som i vår fenomenvärld delar upp den enhetliga världsviljan i en individuell mångfald.

Jag och **du** och alla andra väsen — människor, djur, växter, nu levande eller längesen döda eller ännu ofödda — är i "fenomenvärlden" var för sig skilda individer. Men i den verkliga världen är de endast olika manifestationer av en och samma eviga världsvilja. I förbigående sagt betraktar Schopenhauer detta som moralens grund. Hur kan jag hysa medkänsla med andra, med människor och djur? Därför att jag instinktivt anar, att jag djupast sett är ett med dem, att alltså jag och alla väsen lider i deras lidande.

Nu är det enligt Schopenhauer samma förhållande som ligger till grund för de ockulta fenomenen. I vissa ögonblick och under vissa själstillstånd händer det att "Mayas slöja" rämner, att vi ser en skymt av verkligheten utan "glasögon" (alltså utan rum, tid, kausalitet). Låt oss tex anta, att en döende intensivt längtar efter att få träffa någon som han (eller hon) är djupt fäst vid. Hans längtan, som är en manifestation av världsviljan och därmed fullständigt oberoende av avståndet till den efterlängtade, påverkar — inte kausalt utan metafysiskt — den efterlängtades hjärna och resulterar i att denne ser, hör eller kanske endast intensivt (och skenbart omotiverat) tänker på den kanske 100 mil avlägsne döende. Att viss påverkan på hjärnan där omarbetas till bilder utan att sinnesorganen är i verksamhet vittnar en välkänd företeelse, nämligen **drömmen** om. Vi kan "se" lika tydligt i drömmen som i det vakna livet, fastän ögonen är slutna, och drömmens bilder är lika oberoende av vår vilja som det vakna livet. Vi

kan inte besluta oss för att drömma så eller så, lika litet som vi kan besluta oss för att ett landskap i vaket tillstånd skall se sådant eller sådant ut. Inte heller brukar våra drömbilder anknyta till vad vi under dagen tänkt på, upplevat eller läst utan kanske just till vad vi flyktigt för länge sedan haft kontakt med. Varifrån kommer då drömbilderna? I vanliga, likgiltiga fall från de intryck som organiska processer i vår kropp gör på hjärnan och som där utformas till bilder, som är hjärnans naturliga språk. En frisk människa lägger under dagen inte märke till processer som matsmältning, blodcirkulation, körtelsekretioner osv. Men liksom man hör en källas sorl först när dagens larm tystnar eller först ser stjärnorna när det mörknar, gör sig dessa processer förnimbara när sinnenas portar stängs. De gör intryck på hjärnan, som omarbetar dem till bilder.

Men i vissa själstillstånd, särskilt under mycket djup sömn, händer det att "Mayas slöja" rämner och vi kommer i direkt förbindelse med vårt metafysiska väsen, som är ett med världsviljan. Då drömmar vi "sanndrömmar", dvs vi bibehåller alltså tidsformen och drömmen fastställer kommande ting, antingen direkt eller symboliskt. Exempel på sanndrömmar av sistnämnda slag är tex bibelns berättelse om de sju feta och de sju magra nöten. Den berättelsen kan visserligen vara en myt, men det finns så många välbestyrkta uppgifter om sanndrömmar från både gamla och nya tider, att Schopenhauer betraktar dem som obestridda fakta. — Men även i vaket eller halvvaket tillstånd förekommer det att man "ser" — inte med sinnena utan på ett sätt, som vår filosof varken förklarar eller uppger sig kunna förklara, i tid och rum avlägsna kommande eller förflutna ting. Vi talar då om **visioner**. Ett par i världslitteraturen kända och ofta omtalade fall är Swedenborgs syn i Göteborg av branden i Stockholm och Goethes av honom själv i slutet av elvte boken av "Dichtung und Wahrheit" omtalade märkliga upplevelse. Efter det smärtsamma avskedet från Frederike Brion rider han sorgsen på vägen från Sesenheim. Då ser han plötsligt — sig själv komma ridande emot sig, ehuru klädd på ett helt annat sätt än han då var. Tydligen befinner han sig vid tillfället i ett underligt tillstånd, ty han talar om att han

Forts på sidan 25

En yogi kommer

Swami Anandanand är en raja-yogi, som bor och verkar i Jaipur, Rajastan, Indien. Finlands Yoga-förbund har länge försökt få honom till Finland, och denna sommar tycks han kunna komma på besök.

J.O. Mallander i Helsingfors säger att man vill introducera avancerad yoga i Finland genom en högt utvecklad representant för den ursprungliga yogan i Indien.

— Swami Anandanand är inte någon dollar-guru som snabbinitierar västerlänningar på löpande

band, utan en företrädare för yoga i en mera ursprunglig bemärkelse. Han är personligen tillbakadragen, och det har tagit flera år av ensträgna uppmaningar, innan vi fick honom att överväga ett besök i vårt land.

— Swamin är nu 75 år gammal men spänstig som en bergsget, och utan ett grått hårstrå! Han leder ett yoga-institut i Jaipur, där man forskar i hur yoga botar vissa sjukdomar, särskilt astma, diabetes och en del magsjukdomar. De resultat

man uppnått är goda: i ca 50 procent av fallen har patienterna kunnat leva ett symptomfritt liv, och hälften av resten har visat avsevärda förbättringar — detta endast som följd av yogapraktik.

Mallander säger också att Swami Anandanands yoga-institut är ett av de få som understöds av indiska staten. Swamin föreläser också vid universitetet i Jaipur.

I Finland skall swamin demonstrera yoga, leda seminarier, ge intervjuer, delta i diskussioner osv. Det är tänkbart att han även kommer att besöka Sverige.

— Människan är naturens närmsta skapelse, säger Swami Anandanand. Gud har gett henne uppgiften att göra denna världen till en härlig plats att leva på, bland annat genom att hon förbättrar sig själv moraliskt och andligt.

— För att göra världen bättre och skönare måste man, som alla inser, ge sann vishet åt det mänskliga sinnet, eftersom verklig skönhet finns i sinnet, och innan sinnet har blivit fläckfritt rent, är det individens öde att röra sig i en snäv cirkel liksom en tjur, okad vid en oljekvarn.

En lång rad osjälviska vise, "rishis", har ägnat sitt liv åt att berika världen med kunskap som de vunnit. Dessa vise har erbjudit yoga som en säker väg till frihet och kunskap. Många olika slags yoga finns: jnana, bhakti, hatha, karma, raja, laya och kundalini.

Swami Anandanand berättar:

— Det första steget på yogans andliga trappa är ahimsa, ett tillstånd som innebär att man inte skadar någon, varken själsligen eller kroppsligen. I ahimsa inte ens tänker man på att göra någon illa. Detta mentala tillstånd är en säker väg till upprättandet av mänsklighetens broderskap. Ahimsa ger sinnet skönhet, låter det blomstra till en attraktiv, angenäm personlighet. Det är på grund av frånvaro av ahimsa som världen är nära en katastrof, som kan innebära att vår civilisation försvinner en gång för alla från jordens yta.

— Samadhi är yogans åttonde och slutliga steg. Det innebär att det individuella jaget samman-smälter med det Högsta Jaget: individens uppgående i det gudomliga är fullständig. Det är ett tillstånd av gränslös glädje. Bäcker, åar och floder störtar nerför bergen för att förena sig med havet och bli ett vatten med det, och ingen enskild identitet bevaras. På liknande sätt uppnår i samadhi ett in-

dividuell, mänskligt jag identitet med den Högsta Själen.

Ordet yoga betyder förening, och yogans slutliga syfte är förening med Gud. Men den är svår att uppnå, eftersom människor i allmänhet är extroverta: de tillbringar sin tid med att njuta sinnen tillfredsställelse och är okunniga om den källa som finns i deras hjärta. Men yoga leder till denna visdom: själen är ett med universum, med Gud.

— Ständiga studier och övningar behövs för att uppnå yogans högsta stadium. Med detta i minnet har våra stora visa understrukit vikten av lämpliga omgivningar, framför allt närheten av bergstoppar och flodstränder. Sådana omgivningar vänder sinnet mot det himmelska,

mot andlighet. Den bullriga stads-atmosfären är inte gynnsam för koncentration eller kontemplation. Men hängivna utövare av yoga kan uppnå sitt mål mitt inne i myllrande städer, om de gör sina övningar i nattens tystnad genom att fullständigt dra sig tillbaka från världen. När yogin har uppnått målet, uppfattar han universum som ett med sig själv, upplever enhet med den Högsta Själen, som är allnärvarande, strålände.

Men Swami Anandanand understryker också att man inte behöver bosätta sig i en grotta i bergen eller bära en saffransfärgad klädnad för att utöva yoga. Man kan vara en yogi i vilken sysselsättning i samhället som man än har, förutsatt att man har kontroll över sina

naturliga drifter och tendenser, håller sinnet fritt från kärlek till materiella ting och i stället bringar det i samklang med Gud.

Slutligen säger swamin att vår tid är präglad av karma, dvs. handlingar, verksamhet. Därför kan vi nu uppnå samadhi endast i det vi hängivet fullgör våra skyldigheter gentemot familj och samhälle. Alla våra relationer till människor är Guds välsignelser. Ett uppgående i gemenskapen, ett sammansmältande med och en identifiering med sin omgivning är samadhi för karma yoga, dvs. handlingens yoga.

Anm. Adress till kontaktman J.O. Mallander: Villagatan 12, Helsingfors 15, Finland.

Schopenhauer

ser "inte med kroppens öga utan med själen". Åtta år senare rider han verkligen samma väg i motsatt riktning, klädd alldeles sådan han var i sin syn. "Underligt var emellertid", skriver han, "att jag åtta år senare i den dräkt, som jag sett som i dröm och som jag inte bar av fritt val utan av en ren tillfällighet, befann mig på samma väg för att än en gång besöka Frederike."

Sammanfattningsvis kan man alltså säga, att ursprunget till sann-drömmar, visioner, telepati, klärvoajans, överhuvud alla "ockulta" fenomen enligt Schopenhauer är, att i vissa tillstånd den slöja, som i form av tid, rum och kausalitet under vanliga förhållanden ligger över tillvaron för oss, stundom brister och vi uppfattar den sanna verkligheten, den enhetliga världsviljan.

4.

Jag har här i flyktiga drag sökt antyda Schopenhauers "försök" till förklaring av de ockulta fenomenen, inte främst därför att det har historiskt intresse, än mindre därför att jag skulle anse det som den slutgiltiga förklaringen. Dels betonas ju, som redan nämnts, Schopenhauer själv dess hypotetiska karaktär, dels är det avgjort föråldrat. Det bygger på Kants lära om rum och tid, som i sin tur förutsätter Newtons tro, att de är "absoluta" storheter, en föreställning som grundligt vederlagts av Einsteins relativitetsteori. Även det för Schopenhauer så fundamentala orsaks-

Forts

begreppet har i modern fysik undergått en radikal omvandling. — Det huvudsakliga motivet för min framställning har varit, att Schopenhauers hypotes trots allt enligt min mening rymmer något för parapsykologisk forskning och inte minst för dess motståndare tänkvärt. Kant är i många stycken föråldrad, men principiellt sett kvarstår lika fullt hans grundproblem: hur förhåller sig **vår** på en viss tid härskande världsbild till verkligheten själv? Den moderna fysiken visar, att mycket **kan** ske och sker, som i dess föregångare, den mekanisk-materialistiska världsbilden, helt enkelt inte **kunde** ske, och som man därför antingen förnekade eller bortförklarade. Jag menar, att Schopenhauers teori med all sin tidsbundenhet här trots allt kan vara en nyttig tankeställare, både för parapsykologins dogmatiska motståndare och för dem som ägnar sig åt denna forskning.

Anm. Alf Ahlberg blev 1917 fil.dr och 1962 teol. hedersdoktor i Lund. 1975 fick han professors namn. Han har varit rektor för Brunnsviks folkhögskola. Han har skrivit ett 50-tal böcker och gjort omkring 200 översättningar.

Varje människa kan bli sin egen analytiker, med hjälp av handanalys. Kiromantikens vänners brev-kurs.

Skriv till

KIROMANTIKENS VÄNNER
Maria Skolgata 46
116 52 Stockholm

ROSENKREUZARNES VÄRLDSÄSKÄDNING

eller Mystisk Kristendomslära

av Max Heindel

belyser de kosmiska såväl som de personliga levnadslagarna.

Kr 49:— plus porto

THE ROSICRUCIAN FELLOWSHIP

svenska sektionen

Box 40261, 103 44 Stockholm 40

K Gösta Rehn

UFO-UTMANINGEN

I april utkommer K. Gösta Rehns fjärde "tefatsbok", där han sammanfattar sin diskussion och sin analys av UFO-problemet och lägger fram den avgörande bevisföringen.

Pris inb. ca 45:—

I varje bokhandel eller direkt från

Zindermans förlag
Box 310
401 25 Göteborg 1

Per Ragnar: Reflexioner

— Nej, jag tror inte på någon framtid för världen, sa Sveriges Radios lyrikstipendiat 1976, Axel Liffner, i en intervju.

— Kan du ge mej ett enda skäl varför världen ska se ut som den gör idag? Med sådant mörker, med så mycket lidande.

Om detta, bland annat, berättade han i sin diktning.

— Att vara poet är någonting fint, att vara poet är närmast ett till-

stånd, har Bo Setterlind sagt. Och oförtrutet har han i snart trettio år bjudit på sin oftast ljusa poesi, med en djupt religiös förankring. Han kan verka naiv många gånger i sina dikter. Men det är den naivism som är barnets. Det är den rena, den obefläckade upplevelsen av Livets mening och samhörighet som glimmar fram ur hans diktarpenna. Efter vad jag förstått är reinkarnationstanken inte främmande för Setterlind, och genom den har Liffner ett svar på sin fråga.

Bland senare decenniernas diktare har Bo Setterlind varit ganska ensam om att orka, vilja och våga tala om ett tillvarons ljus. Nu börjar han få sällskap. Göran Sonnevi, denne Vietnampoeet och samhällsgranskare, svarar för en storslagen diktsvit i sin senaste samling "Det omöjliga". Det är en tankeresan genom de politiska språken, de personliga och existensiella. Och den sökare som följer med på hans färd finner formuleringar att ta till sitt hjärta: "kalkylerna kan göras/ finare/ exaktare/ än någon, någonsin tidigare/ tänkt —/ ändå/ kommer ingen till/ kalkylernas gräns/ kalkylen för oändligt stora, och oändligt små tal/ rör sig snabbt/ som det snabbt bulande hjärtat/ helheten av liv/ kan inte matematiseras."

Jag slår upp den nyutkomna samlingen "Glimmer" av Rolf Aggestam. Där läser jag: "VI de enda sanna svaren/ i en vetenskap där avgrunder-

na inom oss/ förenas med oändligheten utanför." Vi är just nu materiens ögon på gränsen mellan mörker och ljus, skriver poeten på ett annat ställe.

Och jag lyfter ur min bokhylla fram den kanske finaste diktsamling jag läst någonsin, Gunnar Hardings "Ballader". Bland dessa lätta, djupa, gränsöverskridande dikter står i sviten om William Blake följande vers.

"I morgon eller om tusen år
skall vi slå upp takluckan
och resa oss
med ansiktet mot solen, stiga upp
ur våra hus
som ur murkna trädskidor. I morgon
eller om tusen år
får vi leva de liv
vi var avsedda att leva. William

Blake
blåser ut ljuset. I morgon
ska vi färglägga bilderna,
säger han."

Va? Alla reinkarnationstänkare eller andra ljusseende morgondagare? Nog mår man gott när man läser detta? Med glädje ska jag ge er ännu två härliga strofer för en sökare. Björn Nilsson heter poeten.

"Men ljuset! En orgel av ljus! Och isarna var hans pedaler.

Han spelade en fuga för sommaren, en fuga för det osynliga.

Kring varje granbarr ett skimmer på uppståndelsens dag.

Mot hjärtat, sjöng hjulen, ständigt mot hjärtat."

den utövas i spiritismen. Den fjärde och femte kvällen ägnas åt demonstration av suggestion och fenomen som hänger samman härmed t ex paralyser, att fastna på golvet, att få stela ben, anestesi, fluidiska (utstrålade) krafter, nedkallandet av andar som binder fast medierna vid stolar, ett intelligent bord, som svarar på frågor som man ställer och t o m rätt, en bordslevitation och mera liknande. Experimenten motas alltid med stort intresse och när de är till ända är många botade från sina spiritistiska böjelser och vissa bevarade därifrån för alltid.

Franciskus-bok

Fil.dr Lechard Johansson meddelar att hans bok **Franciskus karmatiker** den egendomslöse, som recenserades i nr 2, distribueras genom Franciskus-Sällskapet, c/o Hamilton, Brålund 5 B, 161 41 Bromma.

Förändligad materialism Forts

råden utan undantag.

Verklighet andlighet består inte i "sanningar", formulerade i ord och satser som kan läras in och läras ut. Verklighet andlighet är erfarenhet, upplevelse, som man ödmjukt böjer sig inför utan att försöka tolka in egna tankar och mönster. Den som nått fram till ett sådant erfarenhetsplan vet hur omöjligt det är att tillfredsställande försöka beskriva det i ord. Det måste få förbli upplevelse, en grundstämning i det inre, en kraft och inspirationskälla. Det kan aldrig bli en lära. Däremot kan metoden hur man uppnår sådana andliga erfarenheter läras och lä-

ras ut. Vi finner den beskriven hos mystikerna, de indiska lärarna, hos Paulus osv, men mer eller mindre klart beskriven. Vägen till en sådan andlighet är en sökandets väg och för med sig sökandets hela attityd: ödmjukhet inför allt levande även i dess mest materiella former och tron att sanning står att finna på de mest omöjliga ställen och att egentligen allting talar till oss och har något att lära oss, bara vi lyssnar tillräckligt djupt. Det är då viktigt att vi inte vänder oss bort från det liv och den situation vari vi placerats, lämnar världen åt sitt öde, och med våld försöker tillskansas oss en plats i evigheten genom att forcera eller hoppa över stadier i

vår jordiska utveckling. Vi skall leva **vårt** liv, bära upp det, förvandla det med de oändligt enkla medel som står oss till buds: med kärlek, ömhet, tålmod, tapperhet och med vår inneboende känsla för vad som är rätt och sant. Kan vi lära oss att lyssna inåt, kan vi sedan verka utåt.

När så tiden är ute, så står vi inte tomhänta med en förbrukad, förbränd eller sprängd värld, utan vi har ett verkligt meningsfullt livsverk bakom oss. Vi har inte bara "frälst" oss själva utan hela skapelsen.

Anm. Björn Sahlins adress: Frägsta gård, 820 64 Näsvisen.

MUSIK FÖR AVSLAPPNING OCH MEDITATION Kosmiska fantasier nr 1

Kompositör och pianospel: Jan Sandell.

Härmed beställes st. LP-skivor kosmiska fantasier à 25:— sv. kr. per st. (moms inräknat).

Att sändas per postförskott, FRAKTFRITT vid order av 3 st.

Till **KOSMOS**
Box 9315
541 03 Skövde 3, Sverige
(v. g. skriv tydligt)

Namn:

Adress:

Reinhold Ebertins förnämliga bok

Kombination der Gestirneinflusse

har översatts till svenska och kan erhållas till ett pris av kr. 75:— (inkl. moms) + porto.

De som är intresserade av astrologi och kosmobiologi bör inte vara främmande för denna bok, som är skriven av en mycket känd tysk astrolog och kosmobiolog.

Kosmobiologiska Institutet
Carl Lidman
Frimärksvägen 33
122 47 Enskede
Tel 08/48 80 58

Ge Ditt sinne en chans . . . och förändra Din världsbild

Vid närmare eftertanke blir man klar över att vårt sinne är den värdefullaste styrka vi besitter. Din plats i livet bestäms av hur mycket Du lär att utnyttja denna inre kraft. Du har kanske ännu inte medvetet börjat använda något av den mentala kraft Du redan besitter.

Vi har alla förmågan att vända ett problem till något positivt, varje besvikelse till en förhoppning, varje invändning till ett svar o s v.

Genom att utnyttja Din inre sinnesstyrka och mentala kraft är det lättare för Dig att använda de kunskaper Du nu har.

Inre Personlig Utveckling vill visa Dig att Du verkligen besitter denna styrka och kraft. Du lär Dig bl a hur Du utvecklar och fokuserar denna förmåga, så att Du medvetet kan dirigera den. Den metodik Du lär i kursen Inre Personlig Utveckling kan ge Dig ett helt nytt och positivt synsätt, som utvecklar Dina inre egenskaper och insikten om Dig själv och Din plats i livet.

INRE PERSONLIG UTVECKLING

Stockholm: instruktör Maria Rost, Råsundavägen 19, 171 52 Solna
telefon 08/730 32 05

Göteborg: instruktör Gerd Ellholm, Nordostpassagen 69, 413 11 Göteborg
telefon 031/24 10 17

Jag är intresserad av Inre Personlig Utveckling och önskar ytterligare information.

Namn:

Adress:

telefon: /

Katolicism och spiritism Forts

kologisk sammanslutning med bl a detta syfte finns i Brasilien.

Fridericks omtalar att existensen av telepati, klävoajans, prekognition, telekinesi osv är vetenskapligt bevisad. Fenomenen "låter sig väl enklast förklaras genom särskilda krafter i det undermedvetna, som blir verkamma hos många människor under vissa omständigheter, framför allt under inflytande av suggestion och hypnos". Författaren menar att man med parapsykologins hjälp kan klargöra för människorna att dessa fenomen förekommer också utan andar.

Den psykologiska sammanslutningen, *Centro Latino-Americano da Parapsicologia*, har kurser, där man tar emot alla som intresserar sig för spiritism, men framför allt "välutbildade personer och nyckelpersoner inom massmedia". Vi cite-

rar från artikeln i Signum:

Kurserna består av föredrag, praktiska demonstrationer och experiment med deltagarna. Första kvällen tar vi ut några deltagare, som kan ifrågakomma som medier, d v s som lätt låter sig suggereras och hypnotiseras. Det finns mycket enkla test för att utröna detta. Först låter vi dessa producera visioner för att visa att det inte är så speciellt svårt att "se hinsides andar". Det rör sig naturligtvis om suggestivt framkallade inbillningar. Den andra kvällen behandlar vi illusionismen d v s genom konst och knep, medvetet eller omedvetet framkallade illusionsfenomen som är mycket vanliga inom spiritismen: objekt som försvinner och åter uppträder, alstrabudskap och liknande. Den tredje kvällen kommer hypnos. Det förklaras hur trance-tillstånd uppnås, vilka faror och fördelar som hypnosen har och hur

Ek

Vid ett tillfälle, när han blev tillfrågad om någon någonsin hade överträffat metoden som han undervisar i, lär Maharishi Mahesh Yogi ha svarat: "Endast en person som jag vet. Han har nått det sanna Gudsriket. Han är den där amerikanen som skrev TIGERNS TAND."

Ur IN MY SOUL I AM FREE
av Brad Steiger
Pris kr 10:— + porto

Paul Twitchell har i sin bok TIGERNS TAND på ett fascinerande sätt berättat om sin färd genom de andliga världarna.

Pris kr 20:— + porto

SAMTAL MED MÄSTAREN
av Paul Twitchell
sju stencilerade häften
Pris kr 35:— + porto

ECKANKAR I SKANDINAVIEN
Fack
104 32 Stockholm

FÅ DERES HOROSKOP

stillet og tilsendt for 35 svenske kr.
Send fødselsdato, klokkeslet og fødested til

Peter Sørensen

Havrevej 12, DK-2700 Brønshøj,
Danmark

VATTUMANNEN

Bokhandel och
postorder

NY KATALOG 1975

med nya titlar från
USA och England.

Order: tel. 08/10 69 15

Affär i Strindbergs Blå Tornet
Drottninggatan 83, Stockholm

Meditation, yoga, astrologi, massage,
akupunktur, makrobiotik, flygande te-
fat, skivor, affischer, rökelse.

Nu bättre och snabbare leveranser.

VATTUMANNEN
Box 45096
104 30 Stockholm

Gåvor

Jutta von der Marwitz, Bromma, 5:—; Arne Håkansson, Malmö, 5:—; Hubert Törnfeldt, Dorotea, 20:—; Franz B. Braun, Växjö, 55:—; MajBritt Henrekson, Kungälv, 15:—; Börje Åstrand, Skinnarby, Finland, 10:—; L. A. Olofsson, Spånga, 100:—; Jockum Bratt, Malmö, 30:—; Anna Söderström, Göteborg, 30:—; Anders H. Nilson, Malmö, 6:—; Hildegard Sanderling, Stockholm, 5:—. Summa kronor 281:—.

Hjärtligt tack! Red.

UFO OCKULTISM ESP

ANDLIG UTVECKLING

Engelskspråkig litteratur
700 titlar i lager varav 100 i pocket.

Rekvirera våra nya boklistor — 1975!

EDISTA postorderbokhandel
Box 4003, 180 10 ENEBYBERG

Besök gärna vårt lager efter överens-
kommelse per tfn 08/758 62 50.

LIVET FORTSÄTTER EFTER DÖDEN!

Spiritualismen ger bevis.

Begär vår boklista med senaste nyheter!

Bokförlaget Excelsior AB
Box 5314, 102 46 Stockholm 5

BUDDHISTISK LITTERATUR

Everyman's Ethics

Fyra av Buddhas tal i engelsk översätt-
ning av Narada Maha Thera.
32 sidor, 5:—

Buddhistisk meditation
av Francis Story
32 sidor, ca 7:—

Buddhismen i ett nötskal
av Narada Maha Thera
80 sidor, ca 15:—

Kan beställas från

BUDDHASASANAFÖRLAGET
Box 5158, 102 44 Stockholm

De svenskspråkiga titlarna finns även i
bokhandeln.

Kontakt

Kvinna efterlyst som levnadspartner
till vital, medelålders vegetarian med
en flicka i förskolan. Kosmopolit, yt-
terst enkla vanor. Medfödd kännedom
om kosmiska lagar, vad som frigör
från alla karmabildande läror som är
allmänt rådande — vad de än heter.
Ditt utseende, status, hudfärg osv. har
föga betydelse, men Du tillhör ej dessa
som har "utbildat sig" till den grad
att den enklaste visdom och ärlighet är
dem främmande. Ärlighet, pålitlighet,
förståelse och kärlek väntar alla, men
DU VET att bara de som själva har lärt
sig handla efter dessa principer är i
stånd att mottaga sådant bemötande.
Svara med samma, handskrivet och
spontant till "Natus ex spiritu", Sö-
karen f.v.b.

35-årig norrlänning med "mediala" in-
tressen söker brevkontakt med perso-
ner som är intresserade av en ljus
framtid. Eftersom många olika vägar
går till samma mål, är åsiktsriktning-
en inte av så stor betydelse. De som
vill brevväxla kan sända svar till:
Klas Sefastsson
Box 11
840 50 Gällö

Flick-kompis sökes. Alder och utseende
av mindre betydelse bara du är intres-
serad av buddhismen och ett naturligt
levnadssätt. Jag är en man med hyggligt
utseende, något bohem, 45, 1,75, 70 kg. In-
tressen bland annat kärlek, natur, böc-
ker, resor, mitt arbete. Nykter och rök-
fri.

Svar till "Buddhist", Sökaren f.v.b.

Pris för kontaktannonser: 20 öre per ord
+ 2:— i eftersändningsavgift, dock till-
sammans minst 7:—. Moms. inräknad.

Brev

Broder!

Har just upptäckt en fruktansvärd fa-
däs i artikeln om Nessie. Vill Du införa
en rättelse?

I artikeln om "Nessie", nr 2, står ne-
derst på mittspalten sid 24 "hydrofon-
sändaren var inställd...", men det rör
sig här givetvis inte om en sändare utan
en mottagare. Av samma orsak skall
det litet längre fram i texten inte stå "i
hydrofonsändningens riktning" utan i
mottagningens riktning. Jag beklagar
djupt detta vilseledande fel.

Sven Rosén

PS Om du vill kan jag låta ta en bild av
mig själv iförd narrkäpa att publiceras i
samband med rättelsen.

BOKRECENSIONER

Tag hälsan i egna händer!

Tag hälsan i egna händer, bli din egen
läkare! Det är summan av den lärdom,
Ivan Illich vill förmedla genom sin upp-
märksammade bok *Den farliga sjukvår-
den* (Aldus). Stora artiklar har ägnats
boken i huvudstadspressen, där bl.a.
Olof Lagercrantz i DN analyserat dess
budskap mycket positivt, medan profes-
sor Gunnar Biörck i SvD har fördömt
den som ett verk av en vettvilling och
falsk profet. För egen del skulle jag
vilja anbefalla boken som den vikti-
gaste miljöväckare vi fått från Amerika
efter Rachel Carsons "Tyst vår" — fast-
än det här inte gäller omgivningen utan
vår egen inre miljö, som enligt Illich
är livshotad av medikamenter och me-
dicinare. Han skjuter skarpt redan i
inledningen: "Det medicinska etablis-
semanget har blivit ett allvarligt hot
mot hälsan. — I de rika händerna har
den medicinska kolonialiseringen an-
tagit rent hälsovidriga proportioner,
och de fattiga länderna följer tätt efter.
— Ett professionellt och läkarbaserat
sjukvårdssystem, som fått svälla ut
över alla rimliga gränser, är hälso-
vidrigt och sjukdomsframkallande av
tre skäl. Det måste leda till kliniska
skador, som väger upp de potentiella
fördelarna. Det kan endast följa de
politiska förhållanden, som gör sam-
hället osunt. Det tenderar vidare att
frånta individen hans rätt att bota sig
själv och att forma sin omgivning. —
Endast ett politiskt program, som syftar
till att begränsa den professionella
sjukvården, kan återge människorna
deras egen förmåga att vårda sin
hälsa."

Med massor av statistik som bak-
grund framhåller han, att de medicins-
ka skadeverkningarna blivit till en

epidemi, som snabbt sprider sig över
hela världen. De är i dag lika viktiga
orsaker till sjukdom som trafik- och
yrkesskador. En annan viktig orsak till
den ökade ohälsan är enligt Illich de
mykotoxiner (svampgifter) som uppstår
i dåligt torkad och lagrad spannmål.
Vid självhushållningens tid var risken
för sådana sjukdomar obetydlig. Men i
dagens läge där miljontals ton spannmål
fraktas på kölar över världens hav för
att mätta lekamlig och ekonomisk hung-
er är svampsporererna gifter, som alltmer
påverkar hjärncellerna och därmed
andra livsviktiga organ.

Enligt Illich går det åt 1.000 kg
spannmål pr år för att nära en ameri-
kan. Därav äter han 75 kg i form av
brödsäd. Resten går till näring åt de
djur, vars fläsk, kött och blod ger
honom övernäring, sjukdomar och ond,
bråd död. En mexikansk bonde klarar
sig bra på 80 kg spannmål pr år och
får då ändå över till hönsen, som också
de får leva friluftsliv. Majs och bönor
ger bonden vänlig äggvita och föga
sjukdagar. — Men Illich glömmer att dra
slutsatsen: Vi måste alltmer övergå till
fullvärdig vegetarisk kost för att åter-
få hälsan och bli vän med jorden.

Det medicinska etablissemangen,
starkt kopplat till medicinindustrin
som det är, går sin väg rätt fram utan
sidoblickar på enstaka vägvisares insat-
ser. En folkhälsans förkunnare av
historiska mått som Are Waerland är
ännu 20 år efter sin död en okänd stor-
het för skolmedicinen. Och om THX-
doktorn Sandberg ställer upp 10.000
patienter, som känner sig friskare,
gladare och bättre genom hans bräss-
extrakt, avfärdas de alla med en hand-
rörelse av några dammiga professo-
rer, som förklarar att det är bara som
de tror. — Illichs bok rekommenderas
envar, som vill bli "sin egen läkare".
Den är laddad av idéer och frågor —
men ger inga svar. Svaren får hälso-
sökarna ge själva. I sitt eget liv.

Agne Windmark

Enhet och mångfald

Arsbok för kristen humanism 1975 (ut-
given av Förbundet för kristen huma-
nism och samhällssyn) knyter i sina hu-
dudartiklar an till höstens möte i Nai-
robi med Kyrkornas Världsråds gene-
ralförsamling under temat "Jesus Kris-
tus befriar och förenar". Olle Engström,

rektor för Svenska Missionsförbundets
teologiska seminarium, skriver om
Trosuppfattningar i dialog. Det ekume-
niska arbete som bedrivits under större
delen av 1900-talet har lett till ökad för-
ståelse mellan olika kristna kyrkor, men
situationen i dag är sådan att det inte
får stanna vid det. Synen på bekännare
till andra religioner har också ändrats
så att man nu är beredd att lyssna på
varandra och söka förstå om också inte
låta sig övertygas av varandra. De unga
kyrkorna i Afrika och Asien har också
behov av att lära känna sin kulturella
bakgrund för att inte hamna i ett från
västerlandet påtryckt kulturellt va-
kuum.

Per Block, bibelforskare och f d präst
i Svenska kyrkan, granskar i en upp-
sats Bibeln ur toleransens synvinkel och
finner att man kan göra en grov indel-
ning i tre läsararter: Den frälsningshisto-
risk, som gärna betonar kristendo-
mens exklusivitet, vidare Den sekulari-
serade, som innebär att man tolkar
kristendomen som något som står utan-
för religionerna och som befriar män-
niskan till ett rätt liv utan religionens
(och kyrkornas) hjälp. Men Block kon-
staterar att "kanske behöver vi faktiskt
lära oss bli en smula religiösa, känna en
smula vördnad inför det som är större
än vår teknik", och han stannar själv för
vad han kallar Den mystiska läsning-
en: Bibeln som en redovisning av guds-
upplevelser, som "förmår föra läsaren
in i de själens områden där liknande
upplevelser kan ta form". Här finner
han också gemenskapen med alla män-
niskor av god vilja — bortom dogma-
tiken.

Bakgrunden till en stor del av resone-
mangen i årsboken finns i årsboks-
redaktören Carl-Henrik Grenholms ar-
tikel Kampen för frihet och rättvisa.
Det handlar om hoten mot mänsklighe-
tens överlevnad, om klyftan mellan fat-
tiga och rika som bara ökar, om befolk-
ningsökningen och den hotande resurs-
krisen. I den rika världen sticker vi gär-
na huvudet i busken. Inom CCPD, Kyr-
kornas världsråds kommission för ut-
vecklingsfrågor, har man för u-länder-
nas del bestämt utveckling som en tri-
angel av tillväxt, oberoende och rätt-
visa — och det förutsätter bl a en annan
typ av världsekonomi. Här för man ock-
så diskussionen om livskvalitet, dvs att
man bör satsa på andra värden än
ökad bruttonationalprodukt och lyx-
konsumtion. Här har de kristna kyrkor-

na en enorm uppgift — och dialogen med oliktankande är nödvändig.

Gunnel Vallquist granskar några böcker om meditation och tar upp förhållandet mellan meditation och kontemplation i kristen tradition, samt relaterar det till aktuella strömningar. Erik Hjalmar Linder skriver om Pär Lagerkvist, mannen som tog ställning till det onda i samtiden men också lyfte blicken ovan tumultet och betraktade mänsklighetens villkor.

Andra artiklar handlar om ett par teologiska avhandlingar, och här blir språket ganska tungt för den oinvigde, om förslaget till ny kyrkohandbok, om ungdoms kyrkorörelsen och om den ekumeniska u-veckan. Holsten Fagerberg, etikdocent och lektor, går igenom den statliga utredningen om sexualundervisningen i skolan och konstaterar att den har stora förtjänster men enligt hans tycke låter barnet och familjen få en allt för undanskymd plats och också tar för lätt på problemen kring samlevnad i tonåren.

Samma bredd som präglar de inledande artiklarna och längre recensionerna finner man också på de 160 tättryckta sidor recensioner som utgör andra delen av årsboken. Här behandlar drygt 50 medarbetare ett hundratal böcker som har anknytning till föreningsprogram: "kristen belysning av aktuella kultur- och samhällsfrågor". Årets bok passar väl in i raden av tidigare års översikter över kulturdebatten i vårt land.

Rune Jönsson

Drömforskning

Lektor Johannes Fabricius från Bröns-høj i Danmark berättar i **Drömmar och drömydning** (Natur och Kultur 1975, 143 s., 40 kr.) översiktligt, initierat och medryckande om drömforskningen genom tiderna.

Drömmarna har öppnat dörren mot människans inre. Svårigheten har bara varit att utforska vad de innebär. Många försök till drömförklaring har gjorts under tidernas lopp.

En papyrusrulle från andra årtusendet f.Kr. behandlar ungefär tvåhundra drömmar och delar in dem i goda och dåliga.

Platon, som var något av djuppsykolog, menade att människans förnuft sattes ur spel under sömnen och att vreden och begäret därmed lämnades fritt spelrum. I drömmen kan man ligga med sin mor eller med något djur, äta vad som helst, göra vilken galenskap eller skamlöshet som helst. Platon föregrep psykoanalysens tolkning av drömmarna som uttryck för inre dolda

eller förskjutna önskningar.

Aristoteles diskuterade möjligheten av prekognitiva drömmar. Han tänkte sig främst tre sätt att förklara dem: A. Sömnens kan vara subliminalt aktiverande så att drömmaren uppfattar signaler (t.ex från en begynnande sjukdom i sin egen kropp) som först senare uppfattas i vaket tillstånd.

B. Drömmen kan göra så stort intryck på drömmaren att han efter uppvaknandet drivs till att utföra det drömda. Det är alltså här fråga om en självuppfyllande profetia.

C. I den stora mängden drömmar överensstämmer rent slumpmässigt somliga med senare verkliga händelser.

Den första drömboken skrevs av den romerska läkaren Artemirotos. Den hette Oneirocritica, vilket kan översättas med drömanalys. Han delade in drömmarna i prekognitiva (somnia) och återberättande (insomnia).

Fabricius behandlar ganska ingående djuppsykologerna Freud, Jung och Adler. Calvin Halls teori om drömkonflikter får ett eget kapitel.

Drömmen som helande eller läkande kraft utnyttjades under antiken i den heliga tempelsömnens. I Sverige har speciellt Poul Bjerre varit intresserad av detta fenomen.

Fabricius kopplar också ihop drömmen med oobe (utanför-kroppen-upplevelser) och klärvoajans. Hans parapsykologiska kunskaper kunde dock ha varit bättre.

I slutet av boken tar författaren upp den moderna sömnforskningen. Denna forskning befinner sig nu i sitt hittills mest expansiva skede och det är sannerligen inte lätt att popularisera den. Han stannar därför i stort sett vid att beskriva EEG:s alfa- och deltarytmer, REM-perioder samt drömmens betydelse för människans välbefinnande. Nog kunde något mer av den moderna forskningen ha tagits upp och då kanske på bekostnad av kapitlet om LSD.

Katarina Ed

Ny Krishnamurtibok

"Jag skulle vilja tala om tillvarons hela problem." Så börjar J. Krishnamurtis **Bortom våldet** (Aldus). För att förtydliga sig själv preciserar han vad han menar med "hela tillvaron" och pekar på det våld som finns, våld i form av krig och fattigdom och orättvisor. Inför alla dessa problem känner människorna en stor osäkerhet. Gamla visdomar räcker inte längre till. Visst måste det komma till stånd en förändring i samhället. "Men förändringen i samhället har en sekundär betydelse. Den inträffar helt naturligt och oundvik-

ligt när man har åstadkommit en förändring inom sig själv i gemenskap med andra." Samhällsanalyser och politiska ställningstaganden tillhör inte Krishnamurtis starka sida. Hans styrka och intresse ligger i den "psykologiska" analysen. Han talar om ett förhållningssätt inför tillvarons problem. Han förespråkar ett forskande förhållningssätt när vi skall undersöka världens problem, våra mellanmännsliga problem, vilka uppstår på grund av bristande självinsikt. Vi skall inte söka problemlösningar hos prästen, vetenskapsmannen eller politikern. Han passar också på att ge en liten känga till alla nyimporterade indiska vishetsförsäljare. "Vi skall inte hänge oss åt någon teori eller filosofi eller framföra några främmande idéer från Orienten. Vad vi skall göra tillsammans är att undersöka fakta som de är, mycket noga, objektivt och utan känslomässighet. Att forska på det sättet innebär att inte ha några förutfattade meningar, att inte vara bunden, att inte ha någon filosofi eller någon tro." Raderna innehåller Krishnamurtis förhållningssätt till livsproblemen i ett nötskal. Temat återkommer i olika former i den här boken. Han har i böcker och i samtal runt om i världen utvecklat samma tema och försökt konkretisera vad det innebär att nalkas verkligheten sakligt, objektivt och utan några som helst trosföreställningar. För att vi skall kunna närma oss verkligheten på det här sättet krävs det enligt Krishnamurti en "inre revolution". Det är en "inre revolution" där människan vågar släppa alla inlärda svar på de centrala frågorna, vare sig svaren kommer från religionen, vetenskapen, filosofin, den allmänna opinionen eller beror på erfarenheter eller minnen. Det är inte en metod eller en samling tumregler som Krishnamurti lär ut. Människan kan vara en fånge i tron. Tron hindrar människan från att se verkligheten som den är. Mellan människan och verkligheten finns alla trossatserna om hur verkligheten egentligen är och alla värderingarna om hur verkligheten borde vara. Allt detta hindrar oss från att se vad som är. Men det är inte bara olika trosformer som kan göra oss till fångar. Också en samling metoder eller tumregler (meditera varje morgon enligt den eller den metoden, handla alltid enligt regeln osv) kan göra oss till mekaniska fångar.

Krishnamurtis böcker och tal håller sig på ett konkret plan. Han talar om döden, livets mening, rädsan inför det okända, svårigheten att kommunicera med varandra. Det är alla problemområden som ofta tas upp i psykoterapi och i psykoanalys. Krishnamurti har något av terapeutens arbetssätt.

Han skapar inga teorier. Han förlorar sig aldrig i spekulationer. Han talar hela tiden ur sin egen erfarenhet och uppfordrar läsaren eller åhöraren att göra detsamma. Krishnamurti upprepar gång på gång att han inte vill se sig som en lärare vilken ger något, som andra passivt kan ta emot. Liksom i en terapi måste alla som deltar arbeta hårt intellektuellt, emotionellt och fysiskt för att upptäcka något och finna en grund för detta något i sin egen natur.

Krishnamurtis Bortom våldet kan summeras i ett ord: **uppmärksamhet**. Kasta alla förutfattade meningar, alla trosåskådningar och iakttag med absolut uppmärksamhet ditt eget liv, hur du lever och hur verkligheten ser ut. I denna uppmärksamhet ligger ingenting av att skapa teorier, formulera förklaringar, komma med värderingar eller rationaliseringar. Här finns endast ett uppmärksamt iakttagande. Vetenskapen utvecklas genom att teorier formuleras och prövas. På så sätt växer nya teorier fram. Krishnamurti understryker att vi inte kan bemöta problem som rör livets mening på samma sätt. Om vi vill förstå vårt sätt att leva, är teorier ett hinder. Att söka svaren på sitt livs mening genom teorier är som att bara läsa matsedeln men aldrig

äta maten. Krishnamurti betonar istället betydelsen av att iakttaga, av att se hur vi lever. Vi saknar inte kunskaper, utan insikt. (Vi kan ju göra parallellen till indisk filosofi avidya—okunnighet = bristande insikt = oförmåga att se.)

Krishnamurti lär inte ut några läror. Han kan kanske sägas lära ut en livsstil, där äkthet, illusionsfrihet och fullständig avsaknad av sentimentalitet är centrala.

Gemensamt med psykoterapeuten har Krishnamurti kravet på självkännedom. Men det finns också många likheter mellan Krishnamurti och den religiösa mystikern. Krishnamurti har visserligen ingen formulerad tro och kan inte sorteras under någon etablerad religion. "När sinnet är fullkomligt medvetet blir det mycket tyst och stilla, det sover inte men är i högsta grad vaket i stillheten. Bara ett sådant sinne kan se vad sanningen innebär, om det finnes något den eller inte. Bara ett sådant sinne är religiöst, därför att det har lämnat det förgångna helt och hållet — ehuru det kan använda minnet av det förgångna. Religion är alltså något som inte kan uttryckas i ord, inte kan bedömas av tänkandet — därför att tänkandet bedömer alltid, det

är som sagt ett gensvar från det förflutna." Den svenske psykoterapeuten Poul Bjerre skilde mellan magisk och empirisk religion. I den magiska religionen tror man på en uppenbarelse, på trossatser och dogmer som andra predikar. Den empiriska religionen visar endast på erfarenheten. Det är en privat religion. Den har inga trossatser. Krishnamurtis religion är empirisk. Anknytningen till religion återkommer på flera ställen där Krishnamurti talar om Yoga, sinnets stillhet och tystnad, om meditation osv. Bortom våldet är en bra introduktion till Krishnamurtis tänkande. Det är ingen tvekan om att Krishnamurti är en intressant personlighet väl värd att lära känna. För den som vill veta något om Krishnamurtis livshistoria finns nu Mary Lutyens **Krishnamurti, The years of awakening** (John Murray). Hon skildrar Krishnamurtis liv från hans födelse 1895 och hans uppväxt bland teosoferna till 1930-talet, då han bryter kontakten med dem. Bortsett från den många gånger alltför svarta målningen av teosoferna ger den intressanta inblickar i en egenartad livshistoria. Krishnamurti hade spåts bli en ny frälsare, men avsåg sig Jesusrollen.

Jan Bärmark

SÖKARENS BOKKLUBB

Prenumeranter på Sökaren är automatiskt medlemmar i vår bokklubb och har förmånen att köpa speciallitteratur till rabatterade priser.

Som bok nummer sju erbjuder vi Arthur Koestlers SLUMPENS RÖTTER från Askild & Känekull.

Ordinarie c:a-pris
inkl. moms: 35:—

Ert medlemspris
inkl. moms: 28:—

Den världsberömda ungerske författaren Arthur Koestler skildrar i SLUMPENS RÖTTER de parapsykologiska fenomenen och den spännande forskningen kring dem. Han ger en både underhållande och initierad beskrivning av de gränsområden där den moderna fysiken och parapsykologin tycks smälta samman; där kärnfysiken blir lika "ockult" och ofattbar som ESP, telepati och andra parapsykiska ytt-

I klubben tidigare utgivna böcker kan även beställas:

MEDIUM 32:— inb. (ord. pris 43:—)

PSI, PSYKISKA UPPTÄCKTER BAKOM JÄRNRIÐAN 35:— inb. (ord. pris 47:—)

EN STÖRRE VERKLIGHET 41:— (ord. pris 54:—)

LÄNKEN 28:— (ord. pris 36:—)

DE ÄTERFÖDDA 35:— (ord. pris 46:—)

FENOMENET URI GELLER 32:— (ord. pris 42:—)

ringar och alla välkända naturlagar upphör att gälla. Det är inte omöjligt att det som här beskrivs utgör grunden till ett världssystem sannare än något av de filosofiska och naturvetenskapliga system som hittills har funnits på jorden.

"Jag tror inte att universum är någon välgörenhetsinrättning, men vi måste leva i det och göra vårt bästa av det. Begränsningen i vår biologiska utrustning kanske bara ger oss rollen som nyckelhålstittare mot evigheten. Men låt oss åt-

minstone ta bort det skräp i nyckelhålet som hindrar vår lilla begränsade utsikt." (Arthur Koestler i Slumpens rötter.)

"Arthur Koestler är förmodligen oförmögen att skriva något som inte stimulerar såväl fantasin som tanken. Om hans senaste bok Slumpens rötter, vill jag utan betänksamt säga, att den kommer att få ett större intellektuellt inflytande än något annat som publicerats under 1972." (H D Ziman i Daily Telegraph.)

Fyll i kupongen här nedan och sänd in den, eller ring 08/84 04 15 och beställ.

Till Sökarens Bokklubb,
Box 17037, 104 62 STOCKHOLM
Härmed beställs ex av SLUMPENS RÖTTER à 28:— inkl. moms.
Härmed beställs ex av kr.
Boken/böckerna kommer portofritt till mig om några dagar.
Namn:
Bostad:
Postnr: Postadr:
VAR GOD TEXTA!

Tillräckliga skäl

Du lille korgosse, har du tillräckliga skäl, männstro?

Inom livsåskådningsområdet — och allra mest i religionernas värld — finns ett myller av olikartade trosföreställningar. Kategoriska påståenden görs, vilka motsäger andra kategoriska påståenden. Uppenbart är att större delen av alla uttalanden som görs, där människor försäkrar att de har kännedom om Sanningen, är felbedömningar. Klart falska begrepp och läror existerar i stor mängd.

Man kan fråga sig om det alls finns någon chans att avgöra vad som är sant och vad som är osant. Blir det den rena skepticismen som framstår som klokheten? Måste man låta var och en som vill tro bli "salig på sin tro" och låta sanningsfrågan vara?

Är det kanske rentav olämpligt att kritiskt studera grunderna för tro? I diskussioner med religiösa människor kan det hända att dessa genmäler, när man frågar efter skälen, att deras religions utsagor är någonting som de tror på. De menar att man inte skall pressa en troende på rationella argument. I stället skall man respektera tron.

Den enkla metoden att orientera sig inom det fantastiska livsåskådningsområdet är att efterfråga *tillräckliga*

skäl för en tro. Om någon påstår att profeten Karlsson, eller Hop Singh eller vad han kan heta, har farit upp till himmelen, hämtad av Gud Faderns änglaskara, så bör man ju reflektera över vad som gör att vissa människor tror på detta. Finns förnuftiga skäl att tro på det? Är händelsen väl bekräftad av trovärdiga vittnen och relaterad i pålitliga urkunder? Eller förefaller det kunna röra sig om önsketänkande, obestyrkta uppgifter som traditionen fört vidare från generation till generation?

Finns tillräckliga skäl att tro på Karlssons underverk? I annat fall bör man ju åtminstone ställa sig tveksam, troligen avvisa de påståenden som görs av Karlsson-anhängarna. Man bör väl inte gå omkring och tro på saker som det inte finns rimliga skäl att tro på.

För många är det tillräckligt skäl att det står i en helig bok eller att en helig man har sagt eller skrivit det. Den troende har då underställt sig en auktoritet. Men den som vill vara klok, måste då fråga sig om det finns tillräckliga skäl att tro på den där boken och den där profeten.

Om det sägs om Hop Singh, som var en riktigt hyggelig prick, att han uppstod från de döda, för upp till himmelriket

och till sist skall komma tillbaka för att döma de levande såväl som de döda — så är det i och för sig inget orimligt i sådana händelser. Man kan inte påstå som självklart att detta inte är sant. Från filosofisk synpunkt är inget annat orimligt än det som innebär en motsägelser, tex en fyrkantig triangel. Man skulle mycket väl kunna tro på de underbara händelserna i Hops liv, om det fanns tillräckliga skäl till det. Men det är på denna avgörande punkt, som uppgifterna om Hop stupar. Det saknas uppenbarligen skäl att tro på tex hans himmelsfärd.

Många blir arga på mig för vad jag skriver här på baksidan. Några tycker att funnes inte denna sida, så skulle tidskriften vara riktigt bra. Jag förstår dem. Men vill någon bestrida det rimliga i att alltid söka efter tillräckliga, förnuftiga skäl? — Jag bestrider det. Jag är ingen sanningsfanatiker eller -romantiker, som tror att sanning alltid är att föredra framför illusion. Många gånger kan tron vara viktigast för en människa. Då bör hon ju eftersträva tron.

SM

SÖKAREN

Nr 4 1976 Argång 13

Adress: Box 3063, 103 61 Stockholm 3

Postgiro: 70 60 47-8

Bankgiro: 372-8128

Telefon: 08/69 60 27

Red o ansv utg: Sven Magnusson

I redaktionen: Nils-Olof Jacobson

Sökaren är en oberoende tidskrift för livsåskådningsfrågor, där skilda meningar kan föras fram.

För varor och tjänster som utbjuds i annonser i denna tidskrift svarar endast annonsörerna själva.

Tryckt hos Sjuhäradsbygdens Tryckeri AB, Borås, 1976

PRENUMERATIONSPRISER:

Helår (10 nr) 45:—

Halvår 24:—

Annonsspriser (moms tillkommer):

Helsida 500:—, halvsida 300:—, småannonser 10:— per spalt-cm men minst 30:—.

INNEHÅLL:

Sufi-rörelsen 2

Björn Sahlin:

En förändligad materialism 5

Föreningen för psykobiophysik 7

Sven Rosén:

Gåtan Kathleen Goligher 10

Bengt Bonaeus:

Mitt möte med Marcos Orbito 16

Inger Edelfeldt, konstnär 19

Alf Ahlberg:

Schopenhauer och de ockulta fenomenen 22

En yogi kommer 24

Per Ragnar:

Reflexioner 26

Bokrecensioner 29

SM:

Tillräckliga skäl 32